

Aluehallintovirasto

Pelastustoimen palvelut Varsinais-Suomen hyvinvointialueella 2024

Aluehallintoviraston
asiantuntija-arvio

Vesa Hällfors
Sami Iso-Lauri
Tero Kuusisto
Jari K Laine

Lounais-Suomen aluehallintovirasto

Pelastustoimi ja varautuminen

Pelastustoimen palvelut Varsinais-Suomen hyvinvointialueella 2024

30.6.2025

Vesa Hällfors
Sami Iso-Lauri
Tero Kuusisto
Jari K Laine

Aluehallintovirastojen julkaisuja 318/2025

ISSN-2343-3132

ISBN-978-952-5882-90-2

2025

KUVAILULEHTI
Aluehallintovirastojen julkaisuja 318/2025

Tekijät Vesa Hällfors, Sami Iso-Lauri, Tero Kuusisto ja Jari K Laine		Julkaisuaika 30.6.2025	
Julkaisunnimi Pelastustoimen palvelut Varsinais-Suomen hyvinvointialueella 2024			
Tiivistelmä Aluehallintovirasto laatii pelastustoimen järjestämislain (613/2021) mukaisesti vuosittain pelastustoimen järjestämistä koskevan asiantuntija-arvion hyvinvointialueittain ja valtakunnallisesti. Asiantuntija-arviot tarjoavat jäsenneltyä tietoa keskeisistä pelastustoimen palvelujen järjestämisen osa-alueista alueellisille ja kansallisille päättäjille, viranhaltijoille ja asiantuntijoille. Kuntalaisille annettava ohjaus ja neuvonta sekä turvallisuusviestintä toteutettiin tavoitteen mukaisesti. Palontutkinnan resurssi ovat pienentyneet, mutta tutkinnat on kuitenkin saatu tehtyä. Resursointia ja laatua tulisi parantaa. Tahallisten ja tuottamuksellisten tulipalojen ilmoittamisessa poliisille on edelleen puutteita. Määräaikaisten palotarkastusten määrää on saatu hyvin lisättyä ja tavoitteet jopa ylitettyä. Aluehallintoviraston korjausmääräys koskien toimintavalmiusaikoja osassa Turun ja Raision I-riskiruutuja edellyttää korjaavia toimenpiteitä vuoden 2025 aikana. Hyvinvointialueen vuoden 2025 talousarvioesitys ja käyttösuunnitelmat eivät kuitenkaan mahdollista palvelutason parantamiseen tähtääviä muutoksia. Asiassa on selvä ristiriita. Tulipalojen puolittamisen tavoitteen toteuttaminen on tunnistettu ja sen toteuttamiseksi on ryhdytty toimenpiteisiin. Tavoite on haastava ja edellyttää laajaa yhteistyötä. Aluehallintovirasto kehottaa Varsinais-Suomen hyvinvointialuetta varmistamaan pelastustoimelle tarvittavat henkilöstövoimavarat väestönsuojelun varautumistehtävien suunnitteluun ja toimeenpanoon. Hyvinvointialue on kartoittanut ja esittänyt kattavasti ja pääsääntöisesti riskiperusteisesti perustellen investointitarpeensa vuosille 2026–2029. Uutta ajattelua edustaa Turun alueen päätoimisten paloasemien uudisrakennussuunnitelma. Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan esitetyt investoinnit ovat tarpeellisia ja tukevat palveluntuotantoa riskiperusteisesti.			
Asiasanat Pelastustoimi Asiantuntija-arvio Palvelutaso Hyvinvointialue			
ISSN (painettu) xxxx-xxxx	ISBN (painettu) xxxx-xxxx	ISSN (verkkojulkaisu) 2343-3132	ISBN (verkkojulkaisu) 978-952-5882-90-2
Kokonaissivumäärä 63	Kieli Suomi	Hinta -	
Julkaisija Lounais-Suomen aluehallintovirasto		Paino -	

INFORMATIONSSIDA
Regionförvaltningsverkens publikationer 318/2025

Sammanställd av -	Utgivningsdatum -		
	Uppdragsgivare -		
	Datum för tillsättandet av organet -		
Publikationens titel Räddningsväsendets tjänster i XXX välfärdsområde 2024			
Referat Text...			
Ämnesord Räddningsväsendet Expertbedömning Servicenivå Välfärdsområde			
ISSN (tryckt) xxxx-xxxx	ISBN (tryckt) xxxx-xxxx	ISSN (webbpublikation) 2343-3132	ISBN (webbpublikation) 978-952-5882-90-2
Sidantal 63	Språk Text...	Pris Text...	
Utgivare Regionförvaltningsverket i Xxx		Tryckeri Text...	

Sisällysluettelo

1	Onnettomuuksien ehkäisyn palvelut	7
2	Pelastustoiminnan palvelut	19
3	Pelastustoiminnan suunnitelmat	34
4	Pelastustoimen vapaaehtoistoiminta	37
5	Väestönsuojelun palvelut	41
6	Pelastustoimen palvelujen laatu ja sen kehittämistarve	51
7	Pelastustoimen investointien tarve ja vaikutukset	58
8	Menetelmät ja laatuseloste	61
9	Lähteet ja arvioinnissa käytetty taustaineisto	62

Lukijalle

Aluehallintovirasto valmistelee pelastustoimen järjestämislain (613/2021) 14 §:n mukaisesti alueellaan pelastustoimen palvelutason ja rahoituksen tason riittävyyden arvioimiseksi vuosittain asiantuntija-arvion hyvinvointialueittain. Asiantuntija-arvioissa tarkastellaan ja arvioidaan pelastustoimen palvelutasoa tehtäväkohtaisesti, pelastustoimen palvelujen tarvetta, saatavuuden ja laadun toteutunutta ja arvioitua tulevaa kehitystä sekä investointien tarvetta ja vaikutuksia.

Asiantuntija-arviot toimitetaan sisäministeriölle ja julkaistaan julkisessa tietoverkossa. Asiantuntija-arvioilla on merkittävä asema sisäministeriön, valtiovarainministeriön ja hyvinvointialueiden vuosittaisissa neuvotteluissa.

Vastuu pelastustoimen järjestämisestä on vuoden 2023 alusta alkaen 21 hyvinvointialueella ja Helsingin kaupungilla. Vuonna 2025 laadituissa arvioissa tarkastellaan pelastustoimen palveluja ja niiden tasoa sisällöllä, joka on määritelty sisäministeriön asetuksessa hyvinvointialueen seuranta- ja arviointivelvollisuudesta sekä aluehallintoviraston asiantuntija-arviosta (21.12.2022/1213).

Arvioinnin pääasiallinen tietolähde on hyvinvointialueiden vuosittaiset selvitykset. Arvioinnissa käytetään lisäksi muuta valvontatyössä esille tullutta tietoa, kuten kanteluratkaisuja ja korjausmääräyksiä. Lisäksi arvioinnissa hyödynnetään hyvinvointialueen omavalvonnan tuottamaa tietoa, keskeisiä toimintaa määrittäviä dokumentteja, kuten palvelutasopäätöksiä, sekä PRONTO-tilastoja (pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilastot).

Asiantuntija-arviot tarjoavat jäsenneltyä tietoa keskeisistä pelastustoimen palvelujen järjestämisen osa-alueista alueellisille ja kansallisille päättäjille, viranhaltijoille ja asiantuntijoille. Arviot tukevat myös hyvinvointialueiden toiminnan suunnittelua.

Kiitämme Varsinais-Suomen hyvinvointialueen yhteyshenkilöitä ja asiantuntijoita hyvästä yhteistyöstä ja panostuksesta arviointikokonaisuudessa.

1 Onnettomuuksien ehkäisyn palvelut

Onnettomuuksien ehkäisyn palveluja ovat pelastustoimelle kuuluva

- ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä
- palontutkinta
- yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi
- onnettomuuskehityksen seuranta
- hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien onnettomuuksien ehkäisyyn ja valvontaan kuuluvien tehtävien asianmukaisuuden valvonta
- valvontatehtävät
- valmiustarkastukset.

Tässä luvussa arvioidaan onnettomuuksien ehkäisyn palvelujen tarvetta, saatavuutta ja kehittämistarvetta.

1.1 Ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä

Pelastustoimelle kuuluvaa ohjausta ovat muun muassa

- rakentamisen, pelastussuunnitelmien laatimisen ja poistumisturvallisselvitysten laatimisen ohjaus ja viranomaisen suorittama arviointimenettely
- omatoimisen varautumisen tukeminen
- pelastustoimen laitteiden ja laitteistojen kunnossapidon ohjaaminen.

Pelastustoimelle kuuluvaa neuvontaa ovat muun muassa neuvontapuhelin- ja neuvontasähköpostipalvelut. Turvallisuusviestintää ovat muun muassa yleisötapahtumat, turvallisuuskoulutus, sosiaalisen median viestintä ja mediaviestintä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Sääntelyssä viime vuoden alussa tapahtuneen merkittävimmän muutoksen aiheutti palovaroittimen hankinta ja kunnossapidon velvoitteen siirtyminen kiinteistön haltijalta kiinteistön omistajalle. Tämä ei kuitenkaan vielä viime vuonna näkynyt merkittävänä ohjauksen ja neuvonnan tarpeena asiakkaille. Pelastuslaitos tuotti viime vuonna yhtä laadukasta ohjaus ja neuvonta toimintaa kuntien rakennusvalvonnoille, kuin vuonna 2023. Maakunnan kaikki kunnat ovat saaneet hyvää palvelua rakentamiseen liittyvässä paloturvallisuuden arvioimisessa rakennushankkeissa tai kaavoittaja kaavoitukseen liittyvissä asioissa.

Kansalaisille suunnattu ohjaus ja neuvontapalvelut toteutettiin pääosin vuoden 2023 määrillä valvontatoiminnassa toteutettiin merkittävästi ohjaus- ja neuvontatyötä.

Palveluiden saatavuus ja vaikutukset:

Kuntalaisille annettavaa ohjausta ja neuvontaa toteutettiin tavoitteen mukaisesti. Tavoite oli tavoittaa 10 % maakunnan väestöstä erilaisin tapahtumin ja turvallisuusviestintäteemojen puitteissa. Tavoite saavutettiin.

Vaikuttavuuden arvioiminen on hankalaa, mutta pelastuslaitos arvioi, että olemme saaneet vaikutettua kansalaisten kykyyn varautua erilaisiin hätätilanteisiin, neuvoneet paloturvallisuuteen liittyvissä asioissa ja olemme olleet ohjaamassa uutta rakennuskantaa paloturvallisuus ja pelastustoiminnan näkökulmat huomioiden.

Palveluiden kehittämistarve:

Ohjauksen ja neuvonnan kohderyhmät ja mahdollisuudet toteuttaa sanelevat SM:n laatima onnettomuuksien ehkäisyn toimintaohjelma ja käytössä olevat resurssit. Käytössä oleviin resursseihin ei ole tulossa lisäystä vuoden 2025 aikana ja siksi voidaan todeta, ettei ohjaukseen ja neuvontaan ole tulossa sellaisia kehittämistarpeita, joita tässä asiayhteydessä tarkoitetaan.

Pelastuslaitos ohjaa ohjaus ja neuvontatyötä onnettomuuksien toimintaohjelman, palvelutasopäätöksen, valvontasuunnitelman ja turvallisuusviestintäsuunnitelman mukaisesti.

Ohjaus ja neuvonta toteutetaan SM:n onnettomuuksien ehkäisyn toimintaohjelman, palvelutasopäätöksen, valvonta- ja turvallisuusviestinnän mukaisesti turvallisuusviestintäsuunnitelman mukaisesti. Ohjausta ja neuvontaa annetaan varsin paljon valvontakäynneillä. Tällöin neuvonta on kohdistettu hyvinkin yksityiskohtaisiin asioihin. Neuvonta perustuu virkamiehen ammattitaitoon, jota pyritään pitämään yllä erilaisin koulutuksin.

Rakentamiseen liittyvässä ohjaus- ja neuvontatoiminnassa on viime vuonna tapahtunut muutosta lausuntojen määrissä. Rakentaminen on viime vuonna hiipunut ja pelastuslaitoksen tekemät lausuntomäärät rakentamiseen liittyen ovat laskeneet.

Pelastuslaitoksella on käytössä palvelevan palotarkastajan puhelin ja sähköposti.

Turvallisuusviestintä: Maakunnan pohjois- ja itäosat ovat kansallisesti merkittävää maatalousaluetta, joissa sijaitsee paljon suuria maatalousrakennuksia ja tuotantolaitoksia. Alueelle tyypillisiä ovat laajat metsä- ja peltoalueet. Väestö asuu pääasiassa kuntakeskuksissa tai haja-asutusalueella. Maakunnan keskiosasta löytyy laaja kaupunkialue, jossa asuu noin 300 000 asukasta. Työpaikat ovat myös vahvasti keskittyneet tänne. Korkean asukastiheyden ja kaupunkialueisiin liittyvien riskitekijöiden vuoksi alueella suoritetaan päivittäin kymmeniä pelastustehtäviä. Alueen asukasmäärän ennustetaan kasvavan tulevaisuudessa edelleen. Maakunnan eteläosa on haja-asutettua saaristoaluetta. Alueen läpi kulkee kansallisesti merkittävä laivaliikenteen syväväylä.

Saaristoalueen pitkät etäisyydet ja hankalat kulkuyhteydet viivyttävät avunsaantia hätätilanteissa. Saaristoalueen väkiluku moninkertaistuu kesäisin. Pelastuslaitoksen onnettomuuksien ehkäisy pohjautuu pelastuslain säädöksiin ja se on pelastuslaitoksen merkittävä strateginen painopistealue.

Turvallisuusviestintä on merkittävä onnettomuuksien ehkäisyn keino.

Turvallisuusviestintä on kansalaisviestintää turvallisuudesta. Siinä pelastuslaitoksen tulee huolehtia alueellaan pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, neuvonnasta ja turvallisuusviestinnästä, jonka tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen. onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa.

Palveluiden saatavuus ja vaikutukset:

Kävijämäärät olivat eri tilaisuuksissa ja tapahtumissa hyviä. Pelastuslaitos tavoitti ohjauksen, neuvonnan ja turvallisuusviestinnän keinoin fyysisesti vuonna 2024 yli 61 000 henkilöä lähes 500:ssa eri tilaisuudessa. Käytännössä pelastuslaitos tavoitti eri tapahtumissa ja tilaisuuksissa 13 % Varsinais-Suomen asukasluvusta ja näin ollen 10 % määrällinen tavoite täyttyi ja päästiin edellisen vuoden valtakunnalliseen keskiarvoon. Tämän lisäksi pelastuslaitos tavoitti joukkoviestinnän keinoin, erityisesti sosiaalisen median kanavissa, noin 5 miljoonaa henkilöä. Sopimuspalokunnilla oli merkittävä rooli turvallisuusviestinnässä.

Merkittäviä tapahtumia, joihin pelastuslaitos osallistui:

- 112-päivän tapahtuma Turussa Yliopistonkadulla
- Rakenna & Sisusta – messut Turun messu- ja kongressikeskuksessa
- NouHätä - aluekilpailu
- Naantalin liikenneturvallisuustempaus
- Turvallisemman liikenteen puolesta -mielenilmaisu
- Punainen Liitu -esitykset
- Merellinen turvallisuustapahtuma Turussa Varvintorilla
- Hyvinvointia Yhdessä -tapahtuma ja Järjestöareena 2024 Turun messukeskuksessa
- Paavon Sporttipäivä
- Turun päivän tapahtuma keskuspaloasemalla
- Päiväkotijärjestöjen ja esikouluikäisten paloasemapäivät
- Päivä paloasemalla -tapahtumat 41 kpl

Turvallisuusviestinnän vaikutuksia ja vaikuttavuutta on vaikeaa osoittaa. Pelastuslaitos on edelleen kysytty yhteistyökumppani erilaisiin tapahtumiin. Erillisillä kampanjakohtaisilla palautekyselyillä pelastuslaitos sai pääsääntöisesti hyviä palautteita. Turvallisuusviestinnän resurssivajeen vuoksi systemaattinen palautejärjestelmän kehittäminen on vielä kesken, eikä vuonna 2024 palautteita saatu kerättyä tavoiteltua määrää. Kaikkia kohderyhmiä suunniteltuja kohderyhmiä ei tavoitettu riittävässä määrin. Harva-alueen väestön sekä maahanmuuttajien kohderyhmiä ei tavoitettu tavoitteiden mukaisesti. Myös Varsinais-Suomen kouluja saatiin houkuteltua mukaan NouHätä -kampanjaan valtakunnallisesti vertailtuna odotettua vähemmän, yhteensä vain 23 koulua (40 %).

Palveluiden kehittämistarve:

Palvelutasopäätökseen on kirjattu tavoitteiksi tulipalojen puolittaminen vuoteen 2030 mennessä. Vaikka turvallisuusviestinnän suunnittelussa on huomioitu valtakunnallisen turvallisuusviestintätyöryhmän elinkaarimalli ja sen kohderyhmät, on tarve kehittää turvallisuusviestinnän kohdentamista enemmän riskiperusteisesti tavoitellen parempaa vaikuttavuutta. Tietojohtaminen on kirjattu palvelutasopäätöksessä keskeiseksi tekijäksi pelastustoimen palveluissa. Asian tueksi tulisi saada turvallisuusviestintäselosteisiin ja raportteihin mukaan paikkatieto, jotta tiedon analysointi sekä palvelun tarkempi kohdentaminen ja tietojohtaminen olisi paremmin mahdollista.

Turvallisuusviestintäpalveluiden vaikuttavuuden arvioiminen edellyttää myös parempaa turvallisuusviestinnän palautejärjestelmää, joka sopii myös

sopimuspalokunnille.

Turvallisuusviestinnän yhteistyötä sopimuspalokuntien kanssa ollaan tiivistämässä. Yhteistyöllä tavoitellaan panostusta maakunnan harva-alueiden turvallisuusviestintäpalveluiden kehittämiseen. Turvallisuusviestintäyhteistyön kehittäminen sopimuspalokuntien kanssa edellyttää resursointia osaamisen kehittämiseen sekä turvallisuusviestintäkaluston ja - materiaalin hankintaan.

Muu tieto

Aluehallintoviraston tarkastelemien Pronto-tilastojen mukaan vuonna 2024 Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen turvallisuusviestintätilaisuuksiin osallistui 13 % alueen väestöstä, eli noin 61521 henkilöä. Valtakunnallinen keskiarvo oli 13 % alueen väestöstä. Turvallisuusviestintä on jaettu tässä tarkastelussa valistuskampanjoihin, messuihin ja muihin yleisötilaisuuksiin, turvallisuusneuvontaan sekä turvallisuuskoulutuksiin. Eniten turvallisuusviestintään osallistuneita oli messuilla ja muissa yleisötilaisuuksissa, eli 58 % kaikista osallistujista. Toiseksi eniten osallistujia oli turvallisuuskoulutuksissa, eli 34 % kaikista osallistujista. Turvallisuusneuvontaan osallistui 13 % ja valistuskampanjoihin 12 % kaikista osallistujista. Sosiaalisen median viestinnän laajuudesta tai tavoitettavuudesta ei ole tietoa.

Valtakunnallisesti turvallisuusviestintään osallistuneet henkilöt jakautuivat keskimäärin seuraavasti: valistuskampanjat 13 %, messut ja muut yleisötilaisuudet 56 %, turvallisuusneuvonta 6 % ja turvallisuuskoulutus 25 %.

Taulukko 1: Kooste turvallisuusviestinnästä Varsinais-Suomen alueella vuonna 2024.¹

Turvallisuusviestintä Varsinais-Suomessa		Edellinen vuosi	Valtakunnallinen keskiarvo 2024
Tilaisuuksien lukumäärä (*kpl/1000 asukasta)	482 kpl (1)	360 kpl (0,7)	(*1,5)
Osallistujia väkiluvusta	13 % (61521 hlöä)	12 % (56 269 hlöä)	13 %
Osallistujien osuudet toteutustavoittain			
Valistuskampanja	12 %	8 %	13 %
Messut tai muu yleisötilaisuus	58 %	67 %	56 %
Turvallisuusneuvonta	13 %	7 %	6 %
Turvallisuuskoulutus	34 %	12 %	25 %

¹ Pelastustoimen toimenpidetilasto PRONTO. Tiedot haettu 6.2.2025.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Turvallisuusviestinnän merkitys on tunnistettu hyvin ja sen palautejärjestelmää tulee kehittää. Turvallisuusviestintätilaisuuksilla saavutettujen ihmisten määrä on valtakunnallista keskiarvoa ja turvallisuuskoulutuksen osalta selvästikin valtakunnallisen keskiarvon yli. Tavoitettujen ihmisten jakautuminen eri toteuttamistapoihin on myös lähes valtakunnallisen keskiarvon mukaista.

1.2 Palontutkinta

Palontutkinnan tavoitteena on vastaavien onnettomuuksien ehkäisy ja vahinkojen rajoittaminen sekä pelastustoiminnan ja toimintavalmiuksien kehittäminen. Palontutkinnassa arvioidaan tulipalon syttymissy ja selvitetään palon syttymiseen ja leviämiseen vaikuttaneet tekijät, palosta aiheutuneet vahingot ja pelastustoiminnan kulku. Palontutkinta on jaettu tyypillisesti tasoille 1–3².

Taulukko 2 palontutkinta Varsinais-Suomen alueella vuonna 2024.³

Palontutkinta Varsinais-Suomessa		Koko maa
Tulipaloja alueella yhteensä lkm	1088 kpl	11 876 kpl
Syttymissy on voitu arvioida vähintään tasolla I	92 %	88 %
Taso II kaikista tulipaloista (*lukumäärä)	4 % (47)	3 % (*415)
Taso II syttymiskohdasta levinneistä rakennuspaloista	22 %	20 %
Taso II vakavia henkilövahinkoja aiheuttaneista tulipaloista	100 %	89 %
Taso II yli 200 000 omaisuusvahinkoja aiheuttaneista rakennuspaloista	79 %	68 %
Taso II vakavia henkilö -tai omaisuusvahinkoja aiheuttaneista	85 %	75 %
Edellisen vuoden vertailuarvo	78 %	67 %
Vakavia henkilö- tai omaisuusvahinkoja tapausten lkm	20 kpl	269 kpl

² Pelastuslaitosten palontutkinnan käsikirja (2014), s. 11–12.

³ Pelastustoimen toimenpidetilasto PRONTO. Tiedot haettu 14.3.2025.

Taulukko 3 Tahallisten ja tuottamuksellisten tulipalojen ilmoittaminen poliisille Varsinais-Suomen alueella vuonna 2024.⁴

Tahallisten ja tuottamuksellisten tulipalojen ilmoittaminen Varsinais-Suomen alueella		Koko maa
Ilmoitettu lkm	328 kpl	2509 kpl
Ei ilmoitettu lkm	138 kpl	2334 kpl
Yhteensä lkm	466 kpl	4843 kpl
Ilmoitus % (lakisääteinen velvollisuus 100 %)	70 %	52 %
Ilmoitus % edellisenä vuonna	77 %	54 %

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Toimintaympäristössä tapahtuu jatkuvia muutoksia, joita myös palontutkinnassa seurataan. Toiminta tarkennetaan havaittujen muutosten perusteella. Vuonna 2024 ei merkittäviä muutostarpeita ilmennyt. Palontutkintaan käytettävissä ollut henkilöstöresurssi pieneni 25 %. Resurssin saatavuuden väheneminen näkyi tutkinnan käynnistämisen haasteina. Kaikki ohjeen mukaiset palontutkintakynnyksen ylittäneet palot saatiin kuitenkin tutkittua.

Palontutkinnan tuloksia jaettiin laajasti organisaation sisällä, sekä ulkopuolella. Yhteydenpito muihin viranomaisiin oli aktiivista ja sillä pyrittiin samaan vaikuttavuutta.

Palontutkinnan resursointia ja laatua tulisi parantaa. Lisäksi palontutkinnan johtamista ja prosessia tulee järkevöittää. Kehittämistarve perustuu palontutkinnasta saatavaan tietoon ja sen merkitykseen onnettomuuksien ehkäisyssä ja toiminnan kehittämisessä. Aliresursoituna tavoitteisiin pääseminen ei onnistu. Tuotettu palvelutaso ei vastaa täysin palvelutasopäätöksen kirjauksia.

Muu tieto

Pronto-tilastojen mukaan vakavia henkilövahinkoja tai yli 200 000 euron omaisuusvahinkoja aiheuttaneista paloista kaikki tutkittiin tarkemmalla palontutkinnalla. Kaikkia tulipaloja yhteensä tuli pelastuslaitoksen tietoon noin 1100, näistä 8 % syttymissyitä ei voitu arvioida. Koko maassa syttymissyiltään epäselväksi jäi 12 % kaikista tulipaloista.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Tarkemman tason palontutkintaa tehtiin Pronto-tilastojen mukaan kaikissa vakavia henkilö- tai omaisuusvahinkoja aiheuttaneissa paloissa, vaikka resurssoinnissa olikin puutteita. Kaikkien tulipalojen syttymissyä jäi epäselväksi selvästi vähemmän kuin keskimäärin koko maassa.

⁴ Pelastustoimen toimenpidetilasto PRONTO. Tiedot haettu 5.2.2025.

1.3 Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi

Pelastuslaitoksen tulee onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja turvallisuuden ylläpitämiseksi toimia yhteistyössä muiden viranomaisten ja alueen yhteisöjen ja asukkaiden kanssa ja osallistua paikalliseen ja alueelliseen turvallisuussuunnittelutyöhön.

Muita viranomaisia ovat esim. rakennusvalvontaviranomaiset, kaavoitusviranomaiset, ympäristöterveydenhuollon viranomaiset, poliisi ja sosiaali- ja terveysviranomaiset. Yhteistyötahona ovat lisäksi nuohoojat.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Muut viranomaiset:

- Poliisiviranomaisen ja terveysviranomaisen kanssa tehdään erittäin laadukasta yhteistyötä tapahtumaturvallisuuden parantamiseksi ja tapahtumien valvonnassa. Tavoitteena yhteistyöllä on saada asiakkaalle sujuvaa ja mutkatonta palvelua alusta loppuun asti.
- Sosiaali- ja terveysviranomaisten kanssa yhteistyön rajapinta on:
 - o Paloriskiasuntojen turvallisuustason parantamisessa.
 - o Heidän kautta pyrimme parantamaan myös asumisturvallisuutta hyvinvointialueen laatiessa asukkaalle kotona asumisen turvallisuuskartoitusta (RAI-arvioinnin tekeminen). RAI-arviointiin pyrimme tuomaan palo- ja poistumisturvallisuussmittareita.
 - o Selventämään yhteisöllisen asumisen kriteereitä suhteessa poistumisturvallisuuteen.
 - o Poistumisturvallisuusselvitysten valvonta.
 - o Koulutusta sosiaali- ja terveysviranomaisille.
- Kuntien ympäristönsuojelun kanssa tehdään yhteistyötä esimerkiksi pohjavesialueilla olevien öljysäiliöiden selvittelytyössä. Tavoitteena on päivittää tilannekuvaa öljysäiliöistä pohjavesialueilla.
- Kuntien rakennusvalvontojen kanssa tehtävä yhteistyö uudisrakentamisen ohjauksen osalta.
- TUKES, olemme mukana heidän valvontakäynneillensä laajamittaisen kemikaalikohteen tarkastuksessa.
- Puolustusvoimien kanssa teemme yhteistyötä palotarkastusasioissa PV:n kohteiden osalta. Olemme laatineet PV:n kanssa toimintamallin heidän kohteiden tarkastamiseksi.
- Epäsäännöllisesti tehtävä yhteistyötä tehdään myös AVI:n, ELY:n, hätäkeskuksen, Migrin ja liikenneviraston kanssa.

Palveluiden saatavuus ja vaikutukset:

Yhteistyön tekeminen on lähtökohtaisesti ollut tarveriippuvuutta puolin ja toisin.

Tavoitteisiin on pääosin päästy. Edellä mainitusta listauksesta oikeastaan vain RAI-arvioinnin muuttaminen paloturvallisuus huomioon, emme ole onnistuneet tavoitteessa. Muuten olemme päässeet tavoitteisiin ja saanut vaikutusta aikaan:

- Tapahtumaturvallisuudessa asiakkaan ovat saaneet hyvää palvelua ja yhteistyö poliisin ja terveysturvallisuuden kanssa on maan parasta luokkaa.
- Yhteisöllinen asuminen on saatu selvennettyä hyvinvointialueen kanssa. Mitä se tarkoittaa ja käytännössä merkitsee.
- Paloriskiasukas toiminnassa olemme onnistuneet parantamaan ihmisten asumisympäristöä yhdessä sosiaaliviranomaisten kanssa. Hyvin todennäköisesti tällä työllä on ollut palokuolemia vähentävä vaikutus. Olemme myös kouluttaneet sote-henkilöstöä havaitsemaan paloriskiasuntoja/henkilöitä.
- Kuntien rakennusvalvontoja ja ympäristösuojelua olemme pystyneet tukemaan ja tukemisen tuloksena on saatu aikaan esim. turvallisempia asuntoja, joissa on huomioitu palo- ja poistumisturvallisuus ja pelastustoiminnan edellytykset.

Palveluiden kehittämistarve:

palvelujen kehittämistarvetta saattaa enemmän syntyä, kun pelastuslaitos alkaa valmistella hallitusohjelman kirjaukseen: tulipalojen puolittaminen, liittyviä toimintoja ja toimintamalleja. Tällä hetkellä laaditaan uutta palvelutasopäätöstä ja sen valmistuttua lausuntokierrokselle aloitamme päivittämään valvontasuunnitelmaa. Valvontasuunnitelmassa on tarkoitus huomioida tulipalojen puolittamistavoite ja tulevana toimintamalleina saattaa olla erilaisia yhteistyötarpeita.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen selvityksen mukaan yhteistyötä onnettomuuksien ehkäisemiseksi on tehty monipuolisesti, säännöllisesti ja suunnitelmallisesti useiden eri tahojen kanssa. Selvityksen mukaan yhteistyö toimii hyvin ja on määrällisesti ja laadullisesti riittävää. Yhteistyön palveluissa ei ole tunnistettu merkittäviä kehittämistarpeita, kehittämistarpeita tulee olemaan tietojärjestelmissä.

1.4 Onnettomuuskehityksen seuranta

Onnettomuuskehityksen seurantaan kuuluu onnettomuusuhkien ja onnettomuuksien määrän ja syiden kehityksen seuranta. Seurantaan kuuluu myös omien ja yhteistyössä toteutettavien toimenpiteiden käynnistäminen.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Aloitettu 2024 selvitystyö onnettomuuskehityksen seurannan osalta. Onnettomuuksien määrää seurataan erimittaisilla seurantajaksoilla yleensä päivä - vuositasolla. Seurannan kokonaisuus ei ole selkeä, vaan toimintoa tehdään erilaisista tarpeista ja lähtökohdista. Palontutkinnan seuranta on keskittynyt poikkeamien toistuvuuksiin. Toiminnalle ei ole olemassa mittareita tai suoranaisia asetettuja tavoitteita. Akkupalojen määrä on lisääntynyt 2024 aikana.

Palveluiden kehittämistarve

Onnettomuuskehityksen seurannan osalta kaivataan selkeää toimintamallia SM:n suunnalta. Mitä halutaan seurata, millä aikavälillä, jotta saadaan valtakunnallisesti samaa dataa. Kehittämistarve on noussut Avin palvelutasonpäättöksen arviointi dokumentissa esiin, että toimintaa tulee kehittää. Aloitettu selvitystyötä, jonka avulla onnettomuuskehityksen seurannan avulla voitaisiin päästä tulipalojen puolittamisen tavoitteeseen.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Onnettomuuskehityksen seuranta tehdään ja se vaikuttaa erityisesti onnettomuuksien ehkäisyyn palvelutuotannon painotuksiin ja suuntaamiseen. Onnettomuuskehityksen seurannan palveluissa ei ole tunnistettu merkittäviä kehittämistarpeita, lisäystä tarvitaan henkilöstössä ja paloasemien määrässä.

1.5 Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien onnettomuuksien ehkäisyyn ja valvontaan kuuluvien tehtävien asianmukaisuuden valvonta

Hyvinvointialue voi tuottaa järjestämisvastuulleen kuuluvat palvelut itse tai yhteistoiminnassa muiden hyvinvointialueiden kanssa. Hyvinvointialue voi myös hankkia ne sopimukseen perustuen muilta palvelujen tuottajilta. Vaikka hyvinvointialue hankkii palveluja muulta palvelujen tuottajalta, sillä säilyy vastuu palvelujen järjestämisestä ja niiden asianmukaisen tuottamisen valvonnasta.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Ei vastauksia

1.6 Valvontatehtävät

Pelastuslaitoksen on valvottava, että pelastuslain mukaisia yleisiä velvollisuuksia noudatetaan ja että toiminnanharjoittajat ja rakennusten omistajat ja haltijat noudattavat lain mukaisia velvoitteitaan

1.6.1 Pelastuslain mukaiset valvontatehtävät

Pelastuslaitos valvoo pelastuslain 2 ja 3 luvun säännösten noudattamista. Valvonnan suorittamiseksi pelastuslaitoksen on tehtävä palotarkastuksia ja muita valvontatehtävän edellyttämiä toimenpiteitä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Merkittävin muutos on ollut ehkä toimintaympäristössä ja resurssien muuttumattomuudessa vuoden 2024 aikana. Olemme saaneet pitää tarkastajavahvuuden, vaihtuvuuden ja toimenkuvat varsin vakaina. Muuten ei merkittäviä muutoksia, jotka olisivat vaikuttaneet vuoden 2024 valvontatehtävien toteutumiseen.

Palveluiden saatavuus ja vaikutukset:

Valvontatehtävissä jäätiin jonkin verran siitä minkä olimme tavoitteeksi asettaneet. Kuitenkin teimme selvästi paremman tuloksen valvontatehtävien määrässä kuin vuonna 2023.

Valvontatyöllä olemme saaneet parannettua kohteiden omatoimista varautumista, palo- ja poistumisturvallisuusasioita, pelastuslaitoksen

toimintaedellytyksiä ja yleensäkin parempaa turvallisuuskulttuuria. Valvontatyön vaikuttavuutta on vaikea mitata.

Palveluiden kehittämistarvetta ei tällä hetkellä ole. Pelastustoimelle on tulossa uusi valvontasovellus, joka muokkaa mahdollisesti valvontatehtävien toteutustapaa yms. Tulipalojen puolittamistavoite saattaa aiheuttaa kehittämistarpeita.

Muu tieto

Aluehallintoviraston tarkastelemien Pronto-tilastojen mukaan vuonna 2024 suunnitelluista muiden kuin asuin- ja vapaa-ajan asuinrakennusten tarkastuksista tehtiin 97 %. Maatalousrakennusten tarkastusten tekeminen on parantunut 2024 ja oli 90 %. Vuonna 2023 tarkastettiin vain 60 %.

Taulukko 4: Kooste palotarkastuksista Varsinais-Suomen alueella vuonna 2024.⁵

Palotarkastukset 2024		Edellinen vuosi
Valvottavia A1-A6 kohteita alueella yhteensä	8346 kpl	-
Suunnitellut määräaikaiset A1-A6 kohteiden tarkastukset (*suunniteltu määrä edellisvuodesta %)	1614 kpl (+7 %)	1511 kpl
Keskimääräinen suunniteltu tarkastusväli A1-A6 kohteissa	5,2 vuotta	5,4 vuotta
Toteutuneet määräaikaiset A1-A6 tarkastukset suhteessa suunniteltuihin (*lukumäärä)	124 % (2003 kpl)	88 % (1334kpl)
A1 Ympäriverokautisessa käytössä olevat kohteet (*lukumäärä)	83 % (245 kpl)	86 % (258kpl)
A2 Opetusrakennukset ja päiväkodit (*lukumäärä)	90 % (166 kpl)	105 % (193kpl)
A3 Kokoontumis- ja liiketilat (*lukumäärä)	87 % (372 kpl)	80 % (344kpl)
A4 Teollisuus- ja varastorakennukset (*lukumäärä)	117 % (404kpl)	97 % (345 kpl)
A5 Maatalousrakennukset (*lukumäärä)	71 % (83kpl)	60 % (70 kpl)
A6 Muut rakennukset ja kohteet (*lukumäärä)	97 % (332 kpl)	99 % (135 kpl)
Toteutuneet määräaikaiset A1-A6 tarkastukset suhteessa vuosien 2021–2023 keskiarvoon	+69 %	-
Palotarkastuksia yhteensä / 1000 asukasta (*valtakunnallinen keskiarvo)	11 kpl (*7 kpl)	9 kpl (*7 kpl)
Asuin- ja vapaa-ajan asuinrakennusten palotarkastukset yhteensä	93 kpl	83 kpl
Asuin- ja vapaa-ajan asuinrakennusten palotarkastukset yhteensä / 10 000 asukasta (*valtakunnallinen keskiarvo)	2 kpl (*10)	2 kpl (*14)

⁵ Pelastustoimen toimenpidetilasto PRONTO. Tiedot haettu 13.3.2025.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Pronto-tietoja tarkasteltaessa valvontatoiminta toteutui pääasiallisesti määrällisesti tavoitteiden mukaisesti, sillä suunnitellusta valvonnasta toteutui 124 %. Vuonna 2023 suunnitellusta valvonnasta toteutui 88 %.

Pelkkää itsearviointilomakkeiden pyytämistä ei voi pitää varsinaisena valvontana, vaan sitä tulee pitää riskinarviona, jonka avulla palotarkastukset voidaan kohdentaa suuremman riskin kohteisiin. Näitä ovat ne kohteet, joista itsearviointilomaketta ei palauteta, sekä vastausten perusteella korkeariskiseksi arvioidut kohteet. Asuin- ja vapaa-ajan rakennusten valvontatoiminta oli riittämätöntä.

1.6.2 Kemikaalilainsäädännön mukaiset valvontatehtävät

Pelastusviranomaisen valvoo kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia. Toiminnanharjoittajan on tehtävä ilmoitus vaarallisen kemikaalin vähäisestä teollisesta käsittelystä ja varastoinnista pelastusviranomaiselle.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Kaikki kemikaaliturvallisuuslain mukaiset palvelut on saatu toteutettua vuoden 2024 aikana. Asiakkaat ovat saaneet palvelua.

Palveluissa ei kehittämistarvetta. Kehittämistarve on osaamisessa. Uusien vihreän energian erilaisten tuotantolaitosten tai akkuvarastojen tuleminen kentälle aiheuttaa uudenlaista pohdintaa. Valtakunnassa näistä on hyvin vähän tietoa. Myös vaarallisten kemikaalien tuleminen yhä enemmän arkipäiväisiin laitteisiin aiheuttaa huolta, joko kemikaalilainsäädännön tulkinnan osalta tai ettei pelastusviranomaisella ole näistä edes tietoa.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Vihreään energiaan liittyvien toimintatapojen osaamisen kehittäminen kaikilla tavoin.

1.6.3 Valmiustarkastukset

Pelastusviranomaiset voivat tehdä tarkastuksia, joilla valvotaan pelastuslain mukaisia järjestelyjä suuronnettomuuksiin ja poikkeusoloihin varautumiseksi.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastuslaitos ei ole toteuttanut valmiustarkastuksia ja odottaa kansallista linjausta.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Pelastuslaitos ei ole toteuttanut valmiustarkastuksia ja odottaa kansallista linjausta.

Aluehallintoviraston arvio onnettomuuksien ehkäisyn palveluihin kuuluvien pelastustoimen tehtävien tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

Toimintaympäristössä on havaittu vihreän energian siirtymän tuleminen. Vihreän energian laitoshankkeita on maakunnassa vireillä ja toteutuksessa. Näitä ovat erilaiset vedyn- ja ammoniakkin tuotantolaitokset, aurinkopaneelientilat ja tuulivoimapuistot. Myös sähkön varastointiin erilaisissa akkukonteissa tai pienemmissä akustoissa, vaikka tukimastojen yhteydessä on tapahtunut selvä lisääntyminen ja näitä rakennetaan yhä enemmän. Tuotantolaitokset tulee ottaa pelastuslaitoksen onnettomuuksien ehkäisyssä pelastustoimintaan varautumisessa huomioon. Myös akkutekniikan selvä lisääntyminen aiheuttaa maanlaajuista pohdintaa paloturvallisuusasioissa.

Valvontatoiminnassa valvontaa kohdistettiin normaalia enemmän saariston kohteiden valvontaan. Pelastuslaitoksen laatiman riskianalyysin perusteella saariston turvallisuus nousi esille ja tästä syystä myös palotarkastustoimintaa keskitettiin enemmän saaristoon.

Turvallisuusviestinnällä pelastuslaitos on huolehtinut pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, neuvonnasta ja turvallisuusviestinnästä, jonka tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa sekä onnettomuuksien seurausten rajoittaminen. Turvallisuusviestinnän suunnittelussa tulee kehittää enemmän kohdentamista riskiperusteisesti, tavoitteena parempi vaikuttavuuden osoittaminen. Tulisi laatia myös sopimuspalokunnille sopiva palautejärjestelmä.

2 Pelastustoiminnan palvelut

Pelastustoiminnalla tarkoitetaan kiireellisiä tehtäviä, joiden tarkoituksena on

- pelastaa ja suojata ihmisiä, omaisuutta ja ympäristöä onnettomuuden uhatessa tai sattuessaa
- rajoittaa onnettomuudesta aiheutuvia vahinkoja ja lieventää onnettomuuden seurauksia.

Pelastustoiminnassa tarvittavat toimenpiteet tulee voida suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti.

2.1 Onnettomuuskohteen tavoittamisen suorituskyky

Pelastustoiminnan toimintavalmius tulee olla toimintaympäristön riskeihin nähden riittävä. Pelastustoiminnan toimintavalmius muodostuu pelastusmuodostelmien toimintavalmiusajasta ja niiden suorituskyvystä. Kiireellisissä pelastustehtävissä onnistumiseen vaikuttaa se, kuinka nopeasti onnettomuuspaikalle saadaan tehtävällä tarvittava suorituskykyinen pelastusmuodostelma.

Vaativuudet toimintavalmiudelle

Pelastustoiminnan toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa⁶ Suomi on jaettu 1 x 1 kilometrin kokoisiksi ruuduiksi. Ruudut on luokiteltu neljään riskiluokkaan (I–IV) sen perusteella, kuinka todennäköisiä pelastustoimen kiireelliset tehtävät ovat ruudun alueella. Kullekin riskiluokalle on asetettu enimmäisaika, jossa ruudut tulee tavoittaa. Vähimmäistavoitteena on, että kiireellisissä pelastustehtävissä ensimmäinen yksikkö saavuttaa riskiruudulle asetetun toimintavalmiusaikatavoitteen vähintään 50 %:ssa tehtävistä.

Taulukko 5: Toimintavalmiuden tavoiteajat.

Riski-luokka	1. yksikön toimintavalmiusaika	Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika	Pelastusjoukkueen toimintavalmiusaika
I	6 min	11 min	20 min
II	10 min	14 min	30 min
III	20 min	22 min	40 min
IV	ei vaatimusta	ei vaatimusta	ei vaatimusta

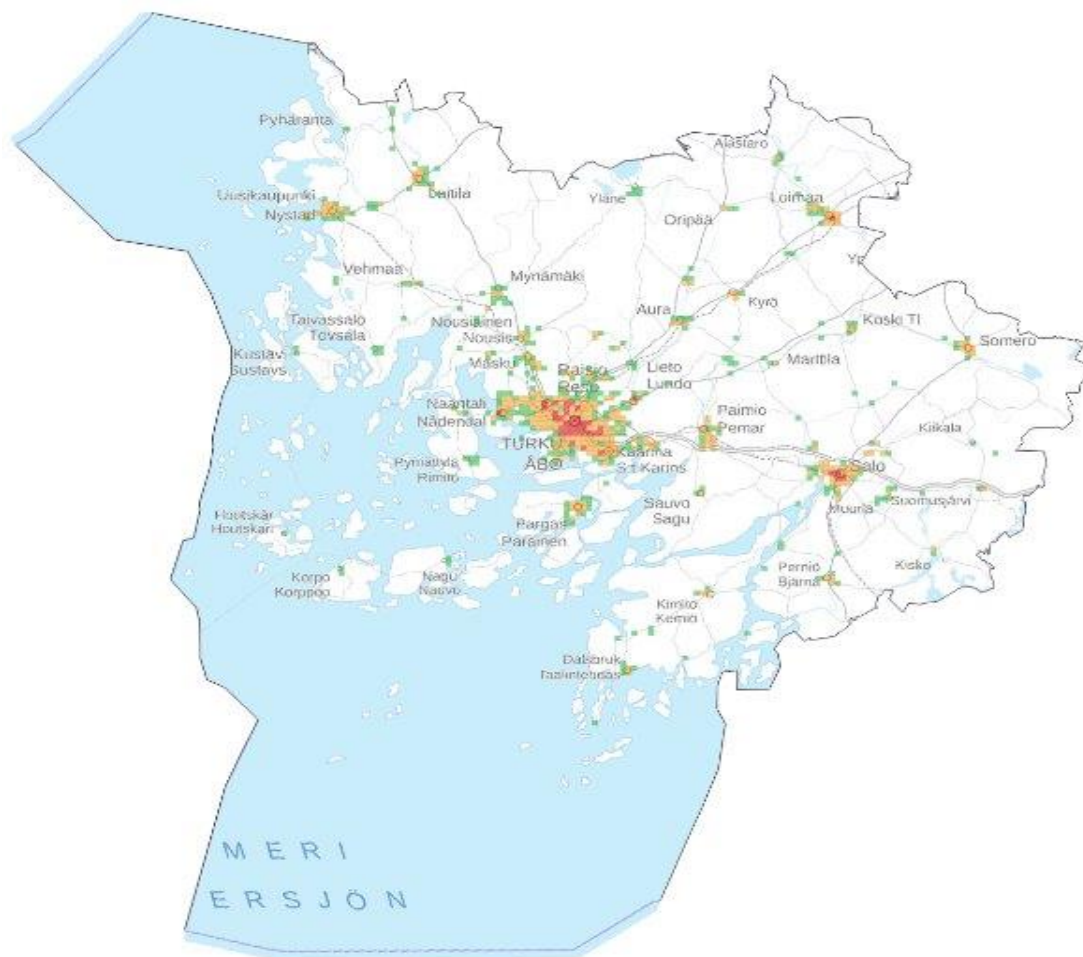
Riskialuekartta

Hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätöksessä on määritelty, että pelastustoiminnan perusvalmiuden palvelut tuotetaan alla olevan riskialuekartan mukaisesti. Varsinais-Suomen riskialuekartta on esitetty alla kuvassa 1. Kuvassa

⁶ Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje (SM 21/2012). Uusi Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje on tullut voimaan vuoden 2025 aikana. Arvioinnissa käytetään kuitenkin sitä ohjetta, joka oli arviointia koskevana vuonna voimassa.

punainen ruutu on riskiluokan I ruutu, oranssi riskiluokan II ruutu ja keltainen riskiluokan III ruutu.

Kuva 1

2.1.1 Ensimmäinen yksikkö

Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika on aikaväli ensimmäisen pelastustoimen yksikön hälyttämisestä siihen, kun ensimmäinen pelastustoimen yksikkö on kohteessa. Ainoastaan kiireellisesti tapahtumapaikalle siirtyneet yksiköt huomioidaan.

Ensimmäisen yksikön toteutuneen toimintavalmiusajan mediaani alueella oli 7 minuuttia 6 sekuntia vuonna 2024⁷. Edellisten kolmen vuoden aikojen mediaanien keskiarvo oli 7 minuuttia 16 sekuntia, joten ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika on parantunut jonkin verran.

⁷ Pelastustoimen toimenpidetilasto PRONTO. Tiedot haettu 5.2.2025.

Taulukko 6 Pelastustoiminnan toimintavalmiusajat Varsinais-Suomen alueella vuonna 2024

Toimintavalmiusajat Varsinais-Suomen alueella vuonna 2024		2021–2023 keskiarvo	Koko maa 2024
1. yksikön TVA mediaani	07:06	07:16	07:30
Pelastustoiminnan TVA mediaani	10:16	10:58	11:22
Pelastusjoukkueen TVA mediaani	14:17	14:38	15:07

Vuonna 2024 koko alueella yhteensä toteutuneen toimintavalmiusajan lisäksi aluehallintovirasto on selvittänyt oman aineistonsa avulla ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikaa riskiruuduittain. Sellaisia niin sanottuja ongelmaruutuja, joissa toimintavalmiuden toteutuminen on jäänyt tavoitteesta neljänä edellisenä kalenterivuonna (2021–2024), oli Varsinais- Suomen hyvinvointialueella kymmenen ruutua. Näissä ruuduissa on huomattava puute toimintavalmiuden toteutumisessa.

Kun tarkastellaan vain niitä ruutuja, joissa tarkastelujaksolla on ollut vähintään neljä tehtävää jokaisena tarkasteluvuonna, ruutuja on kahdeksan kappaletta. Ongelmaruudut on esitetty alla kuvassa 2.

Kuva 2 Ongelmaruudut Varsinais-Suomen alueella

Taulukko 7 Kooste ensimmäisen yksikön ongelmaruuduista

Riskiluokka	Ongelmaruutuja (kpl)	Ongelmaruutuja, joissa min. 4 tehtävää
I	8	8
II	2	-
III	-	-
Yhteensä	10	8

2.1.2 Pelastustoiminta

Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika on aikaväli ensimmäisen pelastustoimen yksikön hälyttämisestä siihen, kun vähintään neljän hengen vahvuinen pelastusryhmä aloittaa tehokkaan pelastustoiminnan. Ainoastaan kiireellisesti tapahtumapaikalle siirtyneet yksiköt huomioidaan.

Pelastustoiminnan toteutuneen toimintavalmiusajan mediaani alueella oli 10 minuuttia 16 sekuntia vuonna 2024⁸. Edellisten kolmen vuoden aikojen mediaanien keskiarvo oli 10 minuuttia 58 sekuntia, joten pelastustoiminnan toimintavalmiusaika on parantunut selvästi.

2.1.3 Pelastusjoukkue

Pelastusjoukkue koostuu johtajasta ja vähintään kahdesta ja enintään viidestä pelastusryhmästä. Koska todellisen pelastusjoukkueen toimintavalmiusaikoja ei ole käytettävissä, laskennallisena pelastusjoukkueen toimintavalmiusaikana toimenpidetilasto Prontossa käytetään aikaväliä ensimmäisen pelastustoimen yksikön hälyttämisestä siihen, kun tapahtumapaikalle on saapunut vähintään yhdeksän pelastustoimen henkilöä. Ainoastaan kiireellisesti tapahtumapaikalle siirtyneet yksiköt huomioidaan.

Pelastusjoukkueen toteutuneen toimintavalmiusajan mediaani koko alueella oli 14 minuuttia 17 sekuntia vuonna 2024⁹. Edellisten kolmen vuoden aikojen mediaanien keskiarvo oli 14 minuuttia 38 sekuntia, joten pelastusjoukkueen toimintavalmiusaika on parantunut jonkin verran.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Alueella on vuoden 2024 aikana tapahtunut positiivista kehitystä tarkasteltaessa onnettomuuskohteen tavoittamista kiireellisillä hälytystehtävillä pelkästään ajallisesti. Samalla kuitenkin niiden riskiruutujen määrä, joita ei tavoiteta palvelutasopäätöksessä päätetyssä ajassa, ovat lisääntyneet. Haasteellisten riskiruutujen määrä on lisääntynyt etenkin riskiruutuluokissa II ja III. Lisäksi alueelle on annettu aluehallintoviraston korjausmääräys (LSAVI/16591/2024), joka edellyttää korjaamaan ensimmäisen yksikön toimintavalmiuspuutteet Turun

⁸ Pelastustoimen toimenpidetilasto PRONTO. Tiedot haettu 5.2.2025.

⁹ Pelastustoimen toimenpidetilasto PRONTO. Tiedot haettu 5.2.2025.

kaupunkialueella sijaitsevista I-riskiluokan riskiruuduissa jo vuoden 2025 aikana. Keskeisenä keinona on avata Länsi-Turun ensihoito- ja pelastusasema mahdollisimman pikaisesti sekä edistää asemahankkeita etenkin Halisissa.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Hyvinvointialue on pystynyt parantamaan onnettomuuskohteiden tavoittamista tekemillään mm. liikenteenohjauksessa toteutetuilla parannustoimilla ja tavoittamisajat ovat valtakunnallisesti hyvällä tasolla. Toisaalta ongelmia on joissakin Turun kaupungin länsialueilla sijaitsevista riskiruuduissa, joita koskien aluehallintovirasto on antanut velvoittavan korjausmääräyksen ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikaa koskevan palvelutasopuutteen vuoksi. Pelastustoimissa seurataan onnettomuuskohteiden tavoittamisaikoja järjestelmällisesti ja analysoidaan sekä toteutunutta palvelutasoa että tulevia kehittämistarpeita tiedon johtamisen välinein kiitettävästi.

2.2 Tulipalojen edellyttämä suorituskyky

Tulipaloihin liittyvällä suorituskyvyllä vastataan rakennuspaloihin, maastopaloihin ja muihin tulipaloihin.

Rakennuspalot voivat edellyttää savusukellusvalmiutta. Savusukelluksella tarkoitetaan paineilmahengityslaitteiden ja asianmukaisten suojavarusteiden avulla tehtävää sammutus- ja pelastustyötä, joka edellyttää tunkeutumista palavaan, savuiseen ja rajattuun sisätilaan tai työskentelyä palavan rakennuksen katolla.

Savusukellus edellyttää pelastajilta tehtävän vaatimaa koulutusta, säännöllistä vuosittaista osaamisen ylläpitävää harjoittelua sekä riittävää fyysistä kuntoa ja riittävää terveydentilaa. Palavan ja rajatun sisätilan sammuttamiseen käytetään myös muita menetelmiä kuin savusukeltamista.

2.2.1 Rakennuspalojen edellyttämä suorituskyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Rakennuspalojen edellyttämä suorituskyky on pysynyt entisellään, joka on pääteltävissä mm. rakennuspalossa tuhoutuneen omaisuuden arvon pysyessä käytännössä ennallaan rakennuspalojen määrän pysyessä myös ennallaan. Haasteita savusukelluskyvyn ylläpitämisessä etenkin haja-alueilla. Palokuntasopimuksen uusiminen kannustaa aikaisempaa paremmin kyvyn ylläpitämiseen ja lisäksi kalusto- ja koulutusinvestoinnissa jatketaan vaihtoehtoisten sammutusmenetelmien käyttöönottoa korvaamaan mahdollisesti heikentyvää savusukelluskykyä.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Rakennuspalojen edellyttämä suorituskyky on alueella hyvä. Rakennuspaloihin hälytettävä resurssi on aluehallintoviraston havaintojen mukaan ollut sekä laadullisesti että määrällisesti riittävä, joka on mahdollistanut tehokkaan pelastustoiminnan pelastajien työturvallisuuden takaavasti.

2.2.2 Maastopalojen edellyttämä suorituskyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Palvelutasopäätöksen riskianalyysissä on kartoitettu aiempaa paremmin alueen laajat yhtenäiset metsäalueet. Vuonna 2024 ei alueella ollut laajoja maastopaloja ja normaaleista maastopaloista on selvitty hyvin. Suorituskyky perustuu edelleen pääosin paloasemien peruskalustoon. Saaristossa ylläpidetään edelleen palokalustovajoja ja laajojen maastopalojen teknistä varautumista kehitetään.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Maastopalojen edellyttämä suorituskyky on alueella hyvällä perustasolla. Alueellisen ja valtakunnallisen riskiarvion perusteella on edelleen kehitettävä varautumista laajempiin maastopaloihin.

2.2.3 Liikennevälinepalojen edellyttämä suorituskyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Liikennevälinepalojen suorituskyky on ollut hyvin riittävä tavanomaisiin liikennevälinepaloihin. Tarvittaessa suorituskykyä on täydennetty kasvattamalla pelastusmuodostelman kokoa. Näiden lisäksi erikoisuutena pelastuslaitoksella on käytettävissä yhteistyösopimuksen mukainen MIRG-ryhmä, jolla kyetään vastaamaan muiden muassa laiva- ja aluspaloihin. Kehitettävää on maanalaisten pysäköintilaitoksien lisääntyessä sammutustoiminta niissä sekä ajoneuvojen sähköistymiseen vastaamisessa.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Liikennevälinepalojen edellyttämä suorituskyky on ollut alueella hyvällä tasolla. Se on riittänyt aluehallintoviraston käsityksen mukaan hyvin alueella esiintyneiden tehtävien hoitamiseen ja tehtäville hälytetään riittävä resurssi niin, että pelastustoiminta on ollut tehokasta ja turvallista. Palvelutasopäätöksen riskiarvion mukaiset kehitystarpeet ovat tunnistettavia ja etenkin liikenteen sähköistyminen on huomioitava tulevan suorituskyvyn rakentamisessa.

2.2.4 Muiden tulipalojen edellyttämä suorituskyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Alueella on edelleen tarvetta kehittää öljysäiliöpalon suorituskykyä Naantalin öljyjalostamon lopetettua toimintansa ja siellä olleen suorituskyvyn päätyttyä. Rajoitteena on ollut alueen investointikyvyn puute.

2.2.5 Sammutusveden saamiseen liittyvä suorituskyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Päätyvälle palvelutasopäätöskaudelle asetetut tavoitteet sammutusveden saamisen liittyvän suorituskyvyn osalta täyttyi. Sammutusvesisuunnitelma edellyttää edelleen kehittämistä etenkin kuntien kanssa tehtävän yhteistyön osalta. Suorituskyvyn ylläpitäminen edellyttää myös kalustoinvestointeja strategian mukaisesti.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Sammutusveden saamiseen liittyvä suorituskyyky on ollut hyvä. Tavanomaisten tehtävien suorituskyyky on turvattu riittävällä määrällä säiliö- ja säiliösammutusautoja. Suurempien tehtävien osalta kahden sopimuspalokunnan erilliset vesihuoltoryhmät ovat toimineet tehokkaasti. Kalustoinvestointeja on jatkettava kyvyn ylläpitämiseksi.

2.3 CBRNE-onnettomuuksien pelastustoiminnan suorituskyyky

CBRNE-onnettomuuksilla tarkoitetaan onnettomuuksia, joissa on osallisena kemiallisia aineita (C), biologisia taudinaiheuttajia (B), radioaktiivisia aineita (R), ydinenergiaa (N) tai räjähteitä (E).

Kemikaalionnettomuuksien torjuntaa tehdään tarvittaessa kemikaalisukelluksella, jolla tarkoitetaan välittömän vaaran alueella tehtäviä tiedustelu-, pelastus-, torjunta- tai muita vastaavia tehtäviä, jotka edellyttävät paineilmahengityslaitteen ja soveltuvan kemikaalisuojapuvun käyttöä. Kemikaalisukellus edellyttää pelastajilta tehtävän vaatimaa koulutusta, säännöllistä vuosittaista osaamisen ylläpitävää harjoittelua sekä riittävää fyysistä kuntoa ja riittävää terveydentilaa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

CBRNE-onnettomuuksiin liittyvä suorituskyyky ei ole kyetty kehittämään etenkin henkilöstön osaamisen osalta vajaiden henkilöstöresurssien vuoksi. Kalustoon liittyvää valmiutta kehitetty mm. EU-rahoituksella. Henkilöstön kouluttamiseen on keskityttävä tulevilla palvelutasokaudella.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

CBRNE-onnettomuuksien suorituskyyky ei täysin vastaa riskiarvion pohjalta edellytettävää palvelutasoa. Henkilöstön osaamisen varmistamiseen on kiinnitettävä huomioita.

2.4 Vesipelastamisen suorituskyyky

Vesipelastamista on venekaluston avulla tehtävä pelastustoiminta ja pintapelastus sekä vesisukellus. Pintapelastus tarkoittaa veden pinnalta tai välittömästi pinnan alta ilman vesisukelluslaitetta tehtävää ihmisen, eläimen tai omaisuuden pelastamista ja vahingon torjuntaa. Vesisukellus tarkoittaa vesisukelluslaitetta ja -varustusta edellyttävää ihmisen tai omaisuuden pelastamista ja ympäristövahingon torjuntaa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Vesipelastamisen suorituskyykyä muutettiin palvelutasopäätöksen muutoksella vuonna 2024 lopettamalla Uudenkaupungin pelastusasemalta vesisukelluksen valmiuden tuottaminen. Palvelutasopäätöksen mukainen valmius on kuitenkin pystytty tuottamaan. **Pelastuslaitos ei ole suorittanut valmiustarkastuksia.**

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Alueen vesipelastamisen kyky on aluehallintoviraston käsityksen mukaan vastannut palvelutasopäätöksessä esitettyä. Huomioita on kiinnitettävä mahdollisuuksien mukaan saariston sopimuspalokuntien henkilöstön vesipelastamisen suorituskyvyn kehittämiseen.

2.5 Ympäristövahinkojen pelastustoiminnan suorituskyy

Ympäristövahinkojen pelastustoiminnalla tarkoitetaan öljy- ja kemikaalivahinkojen pelastustoimintaa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Alueella on lähivuosina useiden miljoonien eurojen kalustoinvestointitarve merellisen ympäristövahingon torjuntakalustoon. Lisäksi henkilöstön osaamisen ylläpitämiseen ja kehittäminen edellyttää merkittävää panostusta. Nykymuotoisella järjestelyllä ja henkilöstömitoituksella pelastuslaitoksen ei ole mahdollisuutta ylläpitää nykyistä merellisen ympäristövahingontorjunnan tasoa, vaikka Ympäristövahinkojen torjunnan kansallinen strategia vuoteen 2035 osittain pienentää Saaristomeren alueen torjuntatavoitetta. Tämä johtuu siitä, että pelastuslaitoksen on haasteellinen tuottaa uutta merimieshenkilöstöä erityisesti päätoimisessa henkilöstössä. Tämän vuoksi on keskeistä kehittää pelastuslaitoksen omaa koulutusjärjestelmää ja hakea esimerkiksi poikkeuslupaa pelastustoimen merenkulun kelpoisuuksiin oman koulutusjärjestelmän kautta.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Ympäristövahinkojen pelastustoiminnan taso ei vastaa aluehallintoviraston käsityksen mukaan täysin palvelutasopäätöksessä päätettyä. Tämä johtuu etenkin henkilöstöresurssien puutteesta. Lisäksi merellisen ympäristövahinkojen pelastamisen kyky edellyttää pelastustoimen mittakaavassa merkittäviä kalustoinvestointeja lähitulevaisuudessa.

2.6 Korkealta tai alhaalta pelastamisen suorituskyy

Korkealta tai alhaalta pelastaminen sisältää ajoneuvokalustolla ja köysipelastamisella tehtävät korkealta tai alhaalta pelastamisen toimenpiteet ja työskentelyn alueella, jossa on putoamisvaara. Putoamisvaarallisella alueella työskentely voi olla henkisesti ja fyysisesti vaativaa työtä, jonka turvallinen suorittaminen asettaa tekijälle terveydentilaan, toimintakykyyn, koulutukseen ja harjoitteluun liittyviä erityisvaatimuksia.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Korkealta tai alhaalta pelastamisen suorituskyy on pääosin ollut palvelutasopäätöksen mukainen.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Korkealta tai alhaalta pelastamisen suorituskyy on ollut aluehallintoviraston käsityksen mukaan palvelutasopäätöksen mukainen.

2.7 Liikenneonnettomuuksien pelastustoiminnan suorituskyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Suorituskyvyssä ei merkittäviä muutoksia vuonna 2024. Jokaisella kärki- ja sammutusyksiköllä kyky tavanomaisten tieliikenneonnettomuuksien pelastamiseen. Vakavien tieliikenneonnettomuuksien pelastamisen kyvyssä kehitettävää lähinnä raskaamman raivauskaluston osalta.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Liikenneonnettomuuksien pelastustoiminnan suorituskyky on aluehallintoviraston arvion mukaan hyvä. Riskiarviossa esiin nousseisiin vakavien tieliikenneonnettomuuksien pelastuskykyyn on tulevalla palvelutasokaudella kiinnitettävä huomiota.

2.8 Väestön varoittamisen suorituskyky

Pelastuslaitos huolehtii alueellaan väestön varoittamisesta vaara- ja onnettomuustilanteissa ja varoittamiseen tarvittavasta hälytysjärjestelmästä.

Kiinteiden väestöhälyttimien teoreettisella kuuluvuusalueella asuu 71 % maakunnan väestöstä. Kuuluvuuden tosiasiallista toteutumista ei ole kaikilta osin varmistettu.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialue ylläpiti palvelutasoa ja uusi vanhentuneita väestöhälyttimiä. Kiinteää järjestelmää täydennetään etenkin riskiluokkien kolme ja neljä alueilla liikuteltavin väestöhälyttimin ja komentokaiuttimin. Vaara- ja onnettomuustilanteissa käytetään myös vaaratiedotteita.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Aluehallintovirasto arvioi, että hyvinvointialueella käytössä olevan väestön varoittamisen suorituskyky on vuonna 2024 ollut riittävä. Pelastustoimen on kuitenkin jatkettava väestöhälyttymien uusintaa vähintään aiemmalla tahdilla.

2.9 Muiden paikallisten riskien edellyttämät suorituskyvyt

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Alueen pelastustoimi on sopinut erikoiskoulutetun meritoimintaryhmän (MIRG) ylläpitämisestä yhdessä rajavartiolaitoksen, SM:n pelastusosaston ja Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen kanssa. Sopimus perustuu meripelastuslain 4 §:n kirjaukseen. MIRG-ryhmästä on ollut jatkuvassa lähtövalmiudessa vähintään 1+3-vahvuinen muodostelmana. Lisäksi MIRG-joukkueen johtaja (päivystävä palomestari tai paloiesimies) on välittömässä lähtövalmiudessa työvuorossa tai vapaamuotoisessa varallaolossa. MIRG-valmiutta on hyödynnetty myös saaristoon sijoittuvissa sammutustehtävissä, jolloin savusukeltajat voidaan kuljettaa kohteeseen Rajavartiolaitoksen helikopterilla. Saaristossa on ylläpidetty 33 palokalustovajaa, jotka on tarkoitettu saarilla olevien ihmisten omatoimiseen varautumiseen, sillä pelastuslaitoksen toimintavalmiusaika on em. saariin todennäköisesti yli 40 minuuttia. Näiden sijoittelussa on pyritty huomioimaan

palokaluston käytettävyyttä sijaintisaarella, saaren asukkaiden kykyä käyttää ja turvautua kaluston käytettävyyteen, sekä kaluston liikutettavuuteen viereisiin saariin (maantieteellisesti keskeinen sijainti merellisillä IV-riskialueilla).

Voimassa olevassa palvelutasopäätöksessä on nostettu esiin muina paikallisten riskien mukaista suorituskyvyn kehittämistä erityisesti rauniopelastamisen sekä laajan onnettomuuden huoltotoiminnan osalta. Erityisesti rauniopelastamisen suorituskkyky olisi hyvä sitoa riskiluokkiin ja vastaavasti huoltotoiminta osaksi etenkin laajamittaisissa onnettomuuksissa. Investointien toteutuminen hidastaa tällä hetkellä merkittävästi rauniopelastamisen suorituskvyn toteutumisesta.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Aluehallintovirasto arvioi muiden paikallisten riskien edellyttämän suorituskvyn olleen vuonna 2024 alueella riittävä. Merellisen toimintaryhmän ylläpitämisestä on sovittu ja se parantaa pelastustoimen kykyä vastata myös muihin kuin merellisten onnettomuuksien tarpeisiin alueen laajalla saaristoalueella. Rauniopelastamisen suorituskkykyä on aluehallintoviraston käsityksen mukaan riskiarvioon perustuen parannettava.

2.10 Pelastustoiminnan henkilöstövoimavarat

Pelastuslaitoksen on huolehdittava riittävästä pelastustoiminnan henkilöstövoimavaroista. Niitä tarkasteltaessa on huomioitava ainakin henkilöstövoimavarojen määrä, osaamisen ylläpito ja kehittäminen sekä henkilöstön fyysinen toimintakyky.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen pelastustoimen pelastustoimintaan osallistuvan päätoimisen henkilöstön keski-ikä on korkea ja pysyy sellaisena ainakin tulevan palvelutasokauden ajan. Tämän johdosta pelastustoimintaan osallistuvan päätoimisen henkilöstön fyysisen toimintakyvyn ylläpitäminen pelastustoiminnan palvelutason edellyttämällä tasolla on haastavaa. Pelastustoimessa on vuonna 2024 käynnistetty henkilötön osaamisen hallinnan tietojärjestelmän kehittäminen. Päätoimisen henkilöstön osalta uuteen palkkausjärjestelmään siirtyminen luo paremmat mahdollisuudet vaativien koulutusten järjestämiseen.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Alueen päätoimisen pelastustoimintaan osallistuvan henkilöstövoimavaran määrä ei vuonna 2024 ole vastannut aluehallintoviraston arvion mukaan riittävän palvelutason tuottamisen edellyttämää henkilöstövoimavaran määrää. Tämä käy esiin selvimmin Turun alueen pelastustoiminnan toimintavalmiusaikapuutteissa, joista alueelle on annettu korjausmääräys. Aluehallintoviraston käsityksen mukaan korjaus on hyvin vaikea toteuttaa ilman henkilöstöressin lisäystä. Lisäksi pelastustoimintaan osallistuvan päätoimisen henkilöstön ikääntymisen haasteet vaativan pelastustoiminnan fyysisen toimintakykyyn edellyttää edelleen huomiota mm. työkyvyn ylläpitävän toiminnan kehittämiseen.

2.11 Pelastustoiminnan kalustovoimavarat

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen selvityksen mukaan operatiivisessa pelastustoiminnassa käytettävän raskaan ajoneuvokaluston maksimi-ikä on 20 vuotta. Vuonna 2024 yli 20 vuotta vanhoja raskaita sammutus-, säiliösammutus- ja säiliöajoneuvoja on pelastustoimella yhteensä 93 kappaletta. Näistä yli 30 vuotta vanhoja ajoneuvoja on 16 kappaletta. Investointien viivästyminen ei ole edistänyt tavoitetta saada operatiivinen kalusto enintään 20-vuotiaaksi, vaan kalusto on päivittäin ikääntymässä edelleen. Lisäksi erikoiskaluston (rauniopelastaminen, öljysäiliöiden sammuttaminen, vaihtoehtoiset sammutusmenetelmät jne.) hankkiminen edellyttää lisärahoitusta.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Aluehallintovirasto arvioi, että alueen pelastustoimen kalustovoimavarat ovat olleet riittävällä tasolla vuonna 2024, mutta monelta osin kaluston ikääntyminen on huolestuttavaa. Riskiarvion mukaiseen erikoiskaluston hankkimiseen on kiinnitettävä huomiota.

2.12 Paloasemat ja muut kiinteistöt

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Vuonna 2024 on pelastustoimen käytössä olleet kiinteistöt säilyneet aikaisempaan nähden jokseenkin ennallaan. Monet pelastusaseman toimivat rakennukset ovat kuitenkin huonossa kunnossa ja edellyttävät joko laajaa peruskorjaamista taikka kokonaan uuden rakennuksen rakentamista. Lisäksi pelastustoimella on operatiivisista syistä rakentaa muutaman tulevan vuoden aikana neljä uutta pelastus- ja ensihoitoasemaa.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Aluehallintovirasto arvioi alueen pelastustoimen kiinteistöistä antaman tiedon olevan uskottavaa ja pelastusasemaverkon ylläpitämisen nykyisellään edellyttävän tulevana vuosina merkittäviä investointeja.

2.13 Pelastustoiminnan johtaminen

Pelastustoimintaa johtaa pelastusviranomainen, ja pelastustoimen muodostelmalla on aina johtaja. Yhteistoimintatilanteissa, joissa pelastustoimintaan osallistuu useampi viranomainen, pelastusviranomainen toimii yleisjohtajana. Pelastustoiminnan johtamisesta laaditaan tarvittavat suunnitelmat, joissa määritellään riskien ja uhkien edellyttämät johtamisjärjestelyt eri laajuisissa ja myös pitkäkestoisissa tilanteissa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Alueen pelastustoimi ylläpiti vuonna 2024 pelastustoiminnan johtamisjärjestelmää, joka muodostui päivystävästä päälliköstä, viidestä päivystävästä palomestarista, pelastusyksikön-/ryhmänjohtajista sekä tilannekeskuksesta varahenkilöineen. Vuonna 2025 johtamisjärjestelmään käynnistyi muutos, jonka seurauksena järjestelmän viisi päivystävää

palomestaria laski kolmeen ja tilannekeskuksessa työskennellyt alipäälystötasoinen vuoromestari muuttui päälystötasoiseksi.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Aluehallintovirasto pitää arvionaan, että sekä pääosan vuonna 2024 ylläpidetystä johtamisvalmiudesta samoin kuin vuonna 2025 käyttöön otettu uusi johtamiskäytäntö on täyttänyt hyvin pelastustoimen palvelutason edellyttämän johtamiskyvyn vaatimukset.

2.14 Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien pelastustoimintaan kuuluvien tehtävien asianmukaisuuden valvonta

Hyvinvointialue voi tuottaa järjestämisvastuulleen kuuluvat palvelut itse, yhteistoiminnassa muiden hyvinvointialueiden kanssa tai hankkia ne sopimukseen perustuen muilta palvelujen tuottajilta. Vaikka hyvinvointialue hankkii palveluja muulta palvelujen tuottajalta, sillä säilyy järjestämisvastuu ja vastuu palvelujen asianmukaisen hoitamisen valvonnasta.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Järjestämisvastuu kaikissa pelastustoiminnan tehtävissä on vuonna 2024 ollut Varsinais-Suomen hyvinvointialueella. Varsinais-Suomen pelastuslaitoksella ei ole järjestämisvastuullaan toisen hyvinvointialueen tehtäviä. Tästä pois lukien on pelastustoiminnan johtamisesta (pelastusjoukkue) sovitut yhteistoimintasopimukset Kanta-Hämeen ja Länsi-Uudenmaan pelastuslaitosten kanssa.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Aluehallintoviraston käsityksen mukaan toiminta on ollut palvelutasopäätöksen mukaista.

2.15 Pelastusviranomaisen antama virka-apu

Pelastusviranomainen voi antaa toimialaansa soveltuvaa virka-apua valtion, hyvinvointialueen tai kunnan viranomaisen ja laitoksen laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Virka-aputoiminnassa ei ole ollut aikaisempaan nähden muutoksia vuonna 2024. Virka-aputehtävät kirjataan pelastustoimen toimenpiderekisteriin. Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen on ollut tarkoituksenmukaista antaa virka-apua pelastuslain 50 §:n mukaisesti. Virka-avun antamisesta päättää päivystävä päällikkö. Virka-apu päätetään ja toteutetaan aina tapauskohtaisesti. Lähtökohtaisesti kiireettömät tehtävät toteutetaan hälytysvalmiutta vaarantamatta. Virka-avun antamisessa ei ole tunnistettu erityisiä kehittämistarpeita.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Aluehallintovirasto arvioi alueen pelastustoimen virka-aputoiminnan olleen palvelutasopäätöksen ja asiaa koskevien säädösten mukaista.

2.16 Kansainvälisen avun antamisen ja vastaanottamisen suorituskyky

Pelastustoimi osallistuu pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämään valmiuden ylläpitoon.

2.16.1 Kansainvälisen avun antamisen suorituskyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Varsinais-Suomen pelastuslaitoksella ei ollut vuonna 2024 kyvykkyyttä antaa kansainvälistä apua. Vallitsevan henkilöstö- ja kalustoresurssin puitteissa Varsinais-Suomen pelastuslaitoksella ei ole kyvykkyyttä kansainvälisen avun tarjoamiseen.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Aluehallintovirasto kehottaa hyvinvointialueen pelastustoimea kehittämään mahdollisuuksien mukaan kansainvälisen avun antamisen suorituskykyä huomioon ottaen mm. valtioneuvoston pelastustoimelle asettamat tavoitteet huomioiden.

2.16.2 Kansainvälisen avun vastaanottamisen suorituskyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Alueelle on laadittu HNS-ohje ja perustettu HNS-valmiusryhmä. HNS-valmiusryhmällä on kyky toteuttaa kansainvälisen sekä oman pelastustoimialueen ulkopuolisen avun vastaanottamiseen liittyviä isäntämaan tukitoimia.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Aluehallintovirasto arvioi hyvinvointialueen pelastustoimen kansainvälisen avun vastaanottamisen kyvyn olleen riittävällä tasolla vuonna 2024. HNS-toimintaa tulee jatkossa edelleen kehittää ja ylläpitää.

Aluehallintoviraston arvio pelastustoiminnan palveluihin kuuluvien pelastustoimen tehtävien tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen pelastustoiminnan palvelut ovat vuonna 2024 olleet yleisesti ottaen vähintään riittävällä ja osin hyvällä tasolla. Onnettomuuspaikan saavuttamisen suorituskyyvyssä on Raision ja Turun alueella sijaitsevilla riskiruuuissa huomattava puute palvelutasossa, joka on aluehallintoviraston korjausmääräyksen mukaisesti saatettava kuntoon vuoden 2025 aikana. Pelastustehtäviin hälytetyt pelastustoimen henkilöstö- ja kalustovoimavarat ovat olleet vuonna 2024 hyvällä tasolla. Pelastustoiminnan johtaminen on ollut myös hyvällä tasolla.

Pelastustoiminnassa operatiivisessa käytössä oleva raskas ajoneuvokalusto on osin ikääntynyttä. Tarkoituksenmukainen käyttöikä kalustoille on aluehallintoviraston näkemyksen mukaan 20 vuotta ja käytössä tulisi olla enintään 25 vuotta vanhaa kalustoa. Alueen merellinen toimintaympäristö edellyttää myös riskiarvion mukaisesti ympäristövahingon kalustollisen valmiuden pikaista parantamista mm. alushankinnoin.

Alueen päätoiminen, sivutoiminen sekä sopimushenkilöstö ikääntyy, josta johtuen etenkin vaativiin pelastustoiminnan tehtäviin edellytetty fyysinen toimintakyky on alueella yhä haastavaa ylläpitää palvelutason tuottamisen edellyttämällä tasolla. Tähän on kehitettävä jatkossa lisää tehokkaita työkykyä parantavia ja ylläpitäviä toimintatapoja sekä saada rekrytoitua lisää sekä ammattipelastajia että vapaaehtoisia.

3 Pelastustoiminnan suunnitelmat

Tämä luku käsittelee suunnitelmia, joita pelastuslaitoksen on tehtävä pelastuslain mukaan. Suunnitelmat ovat arvioinnin kohteena olevien pelastustoimen palvelujen tuottamista tukevia asiakirjoja. Aluehallintovirasto arvioi suunnitelmien laatimista ja toteutumista hyvinvointialueen antaman selvityksen perusteella.

Pelastuslaitoksen tulee pelastuslain mukaan laatia hyvinvointialueen onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat. Pelastuslaitosten tulee laatia pelastustoiminnan yhteistyöalueen puitteissa tapahtuvaa johtamista ja pelastustoiminnassa tarvittavan avun antamista koskevat suunnitelmat yhteistoiminnassa keskenään ja pelastustoiminnan yhteistyön järjestämisestä vastaavien pelastuslaitosten johdolla.

3.1 Hälytysohje

Pelastuslaitoksen tulee laatia hälytysohje pelastustoiminnassa tarvittavien voimavarojen hälyttämisestä yhteistyössä pelastustoimintaan osallistuvien, virka-apua antavien viranomaisten ja Hätäkeskuslaitoksen kanssa. Hälytysohje on laadittava siten, että hätäkeskus voi hälyttää pelastustoimintaan lähimmät tarkoituksenmukaiset yksiköt riippumatta siitä, miltä hyvinvointialueelta ne ovat.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastustoimen hälytysohje on jokseenkin ajan tasalla ja siinä on osittain huomioitu yhteistoimintasuunnitelmat ja keskinäisen avunannon suunnitelmat.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Aluehallintovirasto arvioi, että alueen pelastustoiminnan hälytysohje ei ole ollut aivan ajan tasalla ja sitä tulee päivittää. Päivityksessä on otettava huomioon pelastustoimen keskinäisestä avunannosta tekemät suunnitelmat.

3.2 Pelastuslaitosten keskinäisen avunannon suunnitelmat

Pelastuslaitoksen tulee tarvittaessa antaa apua toiselle pelastuslaitokselle pelastustoiminnassa. Pelastuslaitoksen tulee myös laatia yhteistyössä pelastuslaitosten yhteistyösuunnitelmat avun antamiseen varautumisesta sekä avun pyytämisestä ja antamisesta. Pelastuslaitosten tulee varautua pelastustoiminnassa tarvittavan avun antamiseen yhteistyöalueen puitteissa ja tarvittaessa myös toiseen pelastustoiminnan yhteistyöalueeseen kuuluvan pelastuslaitoksen kanssa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastustoimen keskinäisen avunannon suunnitelmat ovat osittain ajan tasalla.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Aluehallintovirasto arvioi, että alueen pelastustoimen keskinäisen avunannon suunnitelmat eivät ole olleet täysin ajan tasalla ja vaativat päivitystyötä.

3.3 Yhteistyösuunnitelmat

Pelastuslaitoksen tulee laatia hyvinvointialueen onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat. Valtion, hyvinvointialueen ja kunnan viranomaiset, laitokset ja liikelaitokset ovat velvollisia osallistumaan pelastuslaitoksen johdolla pelastustoiminnan suunnitteluun ja toimimaan onnettomuus- ja vaaratilanteissa niin, että pelastustoiminta voidaan toteuttaa tehokkaasti.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Yhteistoimintasuunnitelmat ovat osittain ajan tasalla.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Aluehallintovirasto arvioi, että alueen pelastustoimen yhteistyösuunnitelmat eivät ole olleet vuonna 2024 ajan tasalla ja ne vaativat päivitystyötä. Alueen pelastustoimi on tunnistanut hyvin tärkeät yhteistyökumppaninsa ja niiden kanssa tulee sopimukset saattaa ajan tasalle.

3.4 Onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat

Pelastuslaitos vastaa hyvinvointialueen onnettomuusuhkien edellyttämien pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevien suunnitelmien laatimisesta, mukaan lukien sammutusvesisuunnitelmasta.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastustoimen onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat ovat jokseenkin ajan tasalla. Alueen sammutusvesisuunnitelmaa päivitetään vuoden 2025 aikana.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Aluehallintovirasto arvioi, että alueen pelastustoimen onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat ovat melko hyvin olemassa ja ajan tasalla.

3.5 Erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoiset pelastussuunnitelmat

Pelastuslaitoksen on laadittava onnettomuuden varalle ulkoinen pelastussuunnitelma yhteistyössä asianomaisen toiminnanharjoittajan kanssa alueille, joilla on pelastuslain mukaisesti ydinenergialaitos, tuotantolaitos, kaivannaisjätteen alue, vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävä ratapiha tai satama-alue. Pelastuslaitoksen ja toiminnanharjoittajan on huolehdittava yhteistyössä suunnitelmasta tiedottamisesta ja järjestettävä harjoituksia pelastussuunnitelman toimivuuden varmistamiseksi. Ulkoisen pelastussuunnitelman edellyttäviä kohteita on hyvinvointialueilla vaihteleva määrä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Alueen erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoiset pelastussuunnitelmat ovat ajan tasalla.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Aluehallintovirasto arvioi, että alueen ulkoisten pelastussuunnitelmaa vaativien kohteiden suunnitelmat ovat hyvin ajan tasalla. Myös kohteiden harjoittelutoiminta on alueella hyvin järjestetty.

Aluehallintoviraston arvio pelastustoimen suunnitelmien tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

Aluehallintoviraston käsityksen mukaan alueen pelastustoimen suunnitelmavalmius pelastustoimintaan liittyvien suunnitelmien osalta on kohtuullisen hyvä. Esimerkiksi hälytysohje on alueella tarkoitus aluehallintoviraston saamaan käsityksen mukaan tarkoitus pitää nk. elävänä asiakirjana, jota päivitetään jatkuvasti tarpeen kulloisenkin tarpeen mukaan.

Alueen pelastustoimessa on tunnistettu hyvin pelastustoiminnassa edellytettävät suunnitelmat. Tulevalla palvelutasokaudella on kiinnitettävä huomiota suunnitelmien tietojen saattamiseen ajan tasalla ja sellaisena ylläpitämiseen.

Erityisesti on kiinnitettävä huomiota sopimusten tekemiseen pelastustoimen kanssa tärkeiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Etenkin pelastuslaitoksen varautumiseen liittyvät sopimukset yhteistyökumppaneiden kanssa on pidettävä jatkuvasti ajan tasalla.

4 Pelastustoimen vapaaehtoistoiminta

Pelastustoimen koulutus-, neuvonta- ja valistustehtävissä sekä pelastustoiminnassa voidaan käyttää apuna sopimuspalokuntia ja muita organisaatioita ja henkilöitä. Hyvinvointialue päättää, missä laajuudessa se käyttää vapaaehtoisia pelastustoiminnan palvelujen tuottamisessa.

Sopimuspalokuntien lisäksi pelastustoimen tehtävissä voidaan käyttää apuna muitakin toimijoita, kuten meri- ja järvipelastusyhdistysten yksiköitä, vapaaehtoista pelastuspalvelua, pelastusalan liittoja, pelastuskoiria sekä radioamatöörejä ja muita vapaaehtoistoimintaan perustuvia organisaatioita ja järjestöjä.

Tässä luvussa arvioidaan pelastustoimen vapaaehtoistoimintaan liittyvien tehtävien hoitamista, palvelujen tehtäväkohtaista tarvetta ja saatavuutta sekä niiden kehitystarvetta.

4.1 Sopimushenkilöstön, sivutoimisen henkilöstön sekä vapaaehtoisten käyttö pelastustoimen palvelujen tuottamisessa

Varsinais-Suomen sekä päätoimisella että sivutoimisella ja sopimushenkilöstöllä hoidettujen pelastustoiminnan tehtävien määrä vuonna 2024 oli noin 786 tehtävää. Pelkästään sivutoimisella ja sopimushenkilöstöllä hoidettujen pelastustoiminnan tehtävien määrä oli 2454.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Varsinais-Suomessa on merkittävä määrä pelastustoimen suorituskyvystä sopimuspalokuntatoiminnassa. Iso osa päivittäisestä tai laajamittaisesta onnettomuuden suorituskyvystä rakentuu sopimuspalokuntien varaan.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Aluehallintovirasto arvioi, että alueella on alueen riskeihin nähden kattava sivutoimisen henkilöstön ja sopimushenkilöstön ylläpitämä paloasemaverkosto. Suurin osa vapaaehtoisista palokunnista pystyvät vastaamaan niille osoitettuihin hälytystehtäviin edelleen kohtuullisen hyvin. Haastavimpia ovat arkisin päiväaikaan tapahtuvat hälytykset, joille sopimuspalokuntien on paikoin haasteellista saada riittävä henkilöstöresurssia. Pelastustoimen johtamisessa on huomioitava tämä ajoittainen puute ja varauduttava hälyttämään lisäresursseja lähimmän vapaaehtoisresurssin jäädessä palvelutason edellyttämää resurssia pienemmäksi.

4.2 Pelastustoimen sivutoimisen henkilöstön, sopimuspalokunnan henkilöstön sekä vapaaehtoistoiminnan edistäminen

Pelastustoimen viranomaisten tulee mahdollisuuksiensa mukaan edistää pelastustoimen tehtävissä käytettävien vapaaehtoisten organisaatioiden toimintaedellytyksiä. Vapaaehtoisten organisaatioiden toimintaedellytysten edistäminen sisältää taloudellista tukea, koulutuksellista tukea tai muuta yhteistyötä vapaaehtoisten organisaatioiden kanssa. Toimenpiteiden tulisi näkyä

kirjattuina tavoitteina ja toimenpiteinä muun muassa pelastuslaitosten toimintasuunnitelmissa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Vuoden 2024 aikana käynnistettiin vapaaehtoispalokuntien kehittämishankkeen mukaiset toimenpiteet alue- ja palokuntasopimuksien uudistamiseksi. Muiden kuin pelastustoimintaan liittyvien tehtävien (kuten riskienhallinta, turvallisuusviestintä, huoltotoiminta, ensivastetoiminta, varautuminen) hoitamisen tukeminen aloitettiin vuonna 2024 ja sitä tulee kehittää edelleen.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Alueen sopimuspalokuntien palokuntasopimukset on uusittu vuoden 2024 aikana. Uudet sopimukset ohjaavat sopimuspalokuntien toimintaa paremmin pelastustoimen tavoitteiden ja tarpeen suuntaan. Alueella toimii sivutoimisten, sopimuspalokuntien ja pelastuslaitoksen edustajien yhteistyöryhmä, jossa on kattava alueellinen edustus. Ryhmässä on tulevilla palvelutasokaudella pyrittävä löytämään ratkaisuja sopimuspalokuntien henkilöstön toimintakyvyn parantamiseksi sekä edelleen uusien vapaaehtoisten rekrytoimiseksi palokuntiin.

4.3 Sopimuspalokuntaan ja muuhun vastaavaan yhteisöön kuuluvan henkilön terveystarkastukset

Jos sopimuspalokuntaan tai muuhun sopimuksen tehneeseen yhteisöön kuuluva savusukeltaja tai muuta vastaavaa raskasta työtä tekevä henkilö ei ole oikeutettu työsuhteen perusteella työterveyshuoltoon, hänelle on järjestettävä työterveyshuoltolain mukaisia tarkastuksia vastaavat terveystarkastukset ja muut ennaltaehkäisevät palvelut. Ennaltaehkäisevillä palveluilla ja terveystarkastuksilla on tarkoitus ehkäistä ja torjua pelastustoimintaan kuuluvasta työstä ja työolosuhteista johtuvia terveysvaaroja ja -haittoja ja suojella henkilön turvallisuutta, työkykyä ja terveyttä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Terveystarkastuksista on sovittu hyvinvointialueen ja sopimuspalokunnan välisessä palokuntasopimuksessa. Pelastuslaitos kustantaa ja järjestää sopimuspalokuntien savusukeltajien terveystarkastukset sekä peruskurssille hakeutuvien alkutarkastuksen.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Aluehallintovirasto arvioi, että sopimuspalokuntiin ja vastaaviin yhteisöihin kuuluvien henkilöiden terveystarkastukset on vuonna 2024 toteutettu alueella riittävällä tavalla.

4.4 Sivutoimisen henkilöstön ja sopimushenkilöstön koulutus

Pelastustoimintaan osallistuvilta sivutoimiselta sekä sopimuspalokuntaan ja muuhun sopimuksen tehneeseen yhteisöön kuuluvilta henkilöltä vaaditaan Pelastusopiston opetussuunnitelman mukainen koulutus.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Sivutoimisen ja sopimuspalokuntien henkilöstön perus- ja täydennyskoulutus on järjestetty Pelastusopiston sopimushenkilöstön opetussuunnitelman mukaisesti. Pelastuslaitos kustantaa perus- ja täydennyskoulutuksen, joka on ulkoistettu yhteistoimintasopimuksilla Länsi-Suomen Pelastusalan liitolle (LSPel) sekä Finlands Svenska Brand- och Räddningsförbund:lle (FSBR). Sopimuspalokunnan päällikkö kurssi järjestetään Pelastusopistolla, jonka pelastuslaitos on kustantanut sopimuspalokunnille.

Haasteeksi on muodostunut erityisesti savusukelluskurssille hakeutuminen, sillä uuden koulutusjärjestelmän mukaisesti henkilöiden tulee nykyisin käydä sammutustekniikan kurssi. Tämä johtaa siihen, että päteviä kouluttajia ei ole riittävästi toteuttamaan sammutustekniikan kurssia, joka rajoittaa aikanaan savusukeltajien määrää. Pelastuslaitos on jo nyt tunnistanut tämän kriittiseksi tekijäksi.

Pelastuslaitos kehittää pelastustoiminnan peruskurssien järjestämistä yhteistyössä alan liittojen kanssa siten, että peruskoulutusta kohdennetaan alueille, joissa ei ole riittävästi pelastuslain ja asetuksen kelpoisuusvaatimukset täyttäviä henkilöitä. Lisäksi erityisesti saariston ruotsinkielisille alueille on tarpeen kehittää erityisesti ruotsinkielistä koulutustoimintaa.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Aluehallintovirasto arvioi, että sivutoimisen ja sopimushenkilöstön koulutus on alueella järjestetty vuonna 2024 riittävällä tavalla. Koulutusta on hajautettu alueellisesti ja koulutuksen on osallistunut henkilöstöä hyvin. Huomiota on jatkossa kiinnitettävä sammutustyön kurssin järjestämiseen ja sille osallistujien saamiseen, koska se on edellytyksenä savusukelluskelpoisuuden tuottavalle kurssille osallistumiseen.

**Aluehallintoviraston arvio pelastustoimen
vapaaehtoistoiminnan tarpeesta, saatavuudesta ja
kehitystarpeesta:**

Varsinais-Suomen hyvinvointialueella on vuoden 2024 aikana solmittu kaikkien sopimuspalokuntien kanssa uusi palokuntasopimus. Sopimus ohjaa sopimuspalokuntien toimintaa paremmin alueen pelastustoimen kannalta tarkoituksenmukaiseen suuntaan.

Sivutoimisen ja sopimushenkilöstön määrä alueella on edelleen kohtuullisen hyvällä tasolla. Henkilöstön ikääntyminen kuitenkin aiheuttaa haasteita ja se näkyy mm. vaativien pelastustoiminnan tehtävien edellyttämän fyysisen toimintakyvyn omaavien henkilöiden vähenemisenä. Lisäksi toimintakyvyn omaavat keskittyvät alueellisesti epätasaisesti. Tähän on jatkossa kiinnitettävä yhä enemmän huomiota ja lisätä mm. vaihtoehtoisten sammutusmenetelmien käyttöönottoa palokunnissa savusukellusta korvaavana menetelmänä.

Sopimushenkilöstön terveystarkastusten osalta on tapahtunut kehitystä, kun pelastustoiminnan peruskurssille hakeutuvien terveystarkastusten kustannukset on siirtynyt sopimuspalokunnilta hyvinvointialueen vastattavaksi.

5 Väestönsuojelun palvelut

Pelastustoimen viranomaisen tulee pelastuslain mukaan varautua riittävin suunnitelmin ja valmisteluin toimialaan kuuluvien väestönsuojelutehtävien hoitamiseen. Väestönsuojelun (VSS) palveluja ovat muiden muassa

- väestönsuojeluun varautumisen suunnittelu
- pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien suunnitelmien yhteensovittaminen
- hyvinvointialueen väestönsuojeluorganisaation määrittäminen
- väestönsuojelutehtäviin tarvittavan henkilöstön varaaminen
- väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön kouluttaminen
- pelastustoiminnan poikkeusoloissa mahdollistavien johtamistilojen ja muiden edellytysten järjestäminen
- kuntien kanssa tehtävä yhteistyö.

Tässä luvussa on tarkoitus arvioida väestönsuojelun palvelujen tehtäväkohtaista tarvetta ja saatavuutta sekä palvelujen kehittämistarvetta.

5.1 Väestönsuojeluun varautumisen suunnittelun suorituskyky

Hyvinvointialueen pelastustoimen viranomainen huolehtii väestönsuojeluun varautumisen edellyttämien suunnitelmien laatimisesta ja päivittämisestä ja tehtävien hoitamiseksi tarvittavista voimavaroista.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Vuonna 2022 alkanut Ukrainan sota, ja Euroopan turvallisuustilanteen muutos, on luonut haasteita ja uusia uhkia Varsinais-Suomen alueella.

Toimintaympäristöön vaikuttavia tekijöitä on mm. Suomen liittyminen Naton täysijäseneksi, joka tuo tukeutumisalueena toimivalle Varsinais-Suomelle uusia erityispiirteitä sekä ulottuvuuksia. Muutokset huomioidaan pelastuslaitoksen sodanajan uhkien arvioinnissa ja väestönsuojelusuunnitelmissa.

Hyvinvointialueiden taloudellinen tilanne on muodostumassa haasteeksi riittävän väestönsuojelukyvyykkyden ylläpitämiseksi mm. investointien - eli väestönsuojelutehtävien hoitamiseen liittyvän materiaalin - henkilöstön sekä koulutusten riittävyyden kannalta.

Henkilöstövajaukset ovat vaikuttaneet suoraan väestönsuojelusuunnitelmien toteutukseen. Palvelutasopäätöksessä esitettyjä henkilömäärälisäyksiä ei päästy toteuttamaan vuoden 2024 aikana.

Länsi-Suomen YTA yhteistyö on lisännyt vaatimuksia ja sitouttaa laajemmin pelastuslaitosten toimialueen ylittävään yhteistyöhön. Tämä vaatii resurssia sekä laajempaa yhteensovittamista, mutta vaikutus pitkällä tähtäimellä koetaan positiiviseksi.

Väestönsuojeluun varautumisen suunnitelmien työvelan taittamista on jatkettu vuonna 2024. Erityisenä painopisteenä on ollut alueellisen väestön vastaanottamisen suunnitelmien ja kyvykkyiden parantaminen.

Hyvinvointialueen laajuisesti ei ole kyetty vielä tunnistamaan ja luomaan väestönsuojeluorganisaatiota, joka sisältäisi muitakin toimijoita kuin pelastuslaitoksen henkilökunnan.

Lounais-Suomen aluehallintoviraston selvityksen perusteella Varsinais-Suomen pelastuslaitokselle on tunnistettu seuraavat kehittämistarpeet:

- Poikkeusoloihin varautuessa on huomioitava viestijärjestelmän häiriönsietokyky ja tarve varaviestijärjestelmälle.
- Pelastuslastuslaitoksen vastuulla oleva väestönsuojelutehtäviin liittyvä toiminta ja suunnitelmat on vain osittain yhteensovitettu tarvittavien tahojen kanssa.
- Pelastuslaitoksen on varauduttava väestönsuojelutehtävien hoitamiseen riittävin suunnitelmin ja etukäteisvalmisteluin, huolehtimalla väestönsuojelun johtamisjärjestelmien perustamisesta ja ylläpidosta.
- Pelastustoiminnan poikkeusolojen toimivaltuuksien käyttöön liittyvien toimintaohjeiden koulutusta henkilöstölle on laajennettava.
- Väestönsuojelutilanteisiin on varattu riittävät kalustoresurssit suhteessa riskiarvioon. Eryityskyvykkyyksiin liittyvää materiaalista varautumista jatkettava.

Pelastuslaitos on tunnistanut omassa selvitystyössään myös samat kehittämistarpeet.

Tarpeita on käsitelty osin palvelutasopäätöksessä ja tullaan käsittelemään uudessa PTP:ssä. Tarpeita ei ole huomioitu pelastuslaitoksen investointisuunnitelmassa riittävällä laajuudella, sillä Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen investointisuunnitelma ei ole riittävän kattavasti sisältänyt VSS-tarpeita.

Valmiussuunnitelmat on jouduttu päivittämään kokonaan HVA:lle siirtymisen myötä ja HVA ohjaa suunnittelutyötä. Työ on tehty uudelleen alkaen otsikkopuustosta yms. rakenne ei huomioi VSS suunnitelmia. mutta nämä tullaan huomiomaan PELA väestönsuojelusuunnitelmassa. Ovat olleet erilliset suunnitelmat, eivätkä osa varsinaista valmiussuunnitelmaa.

Väestönsiirtämiseen liittyvät suunnitelmat keskittyvät toistaiseksi SM:n linjauksen mukaan vastaanottavana maakuntana vain väestön vastaanottamiseen. Näiden valmistumisen jälkeen toteutetaan evakointisuunnitelmien lähettämisen osuus.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Väestönsuojelun varautumistehtävien hoitamiseksi tarvittavien voimavarojen hankkiminen ja ylläpito ovat hyvinvointialueen perustehtäviä. Entisestään kiristynyt ympäröivä turvallisuustilanne korostaa varautumisvalmiuden kehittämistä juuri tässä ajassa.

Varsinais-Suomen turvallisuusfoorumin perustaminen sekä Länsi-Suomen yhteistyöalueen pelastustoimen suunnittelun johtaminen ovat edistäneet väestönsuojelun alueellista kokonaisvalmiutta.

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen pelastusviranomainen tunnistaa väestönsuojelun kyvykkyyksien kehittämistarpeet sekä varautumisen

suunnitelmien tavoitetilan. Väestönsuojelun varautumisen perusteena oleva sodan ajan uhkien ja niiden vaikutusten arviointi pelastustoimeen sekä valmiuslain poikkeusolojen 3§:n kohtien 1 ja 2 tilanteissa tapahtuva väestön siirtosuunnitelma on aloitettu vuonna 2024. Kansallisten suunnitteluperusteiden aikautus on osiltaan vaikuttanut edellä viitattujen suunnitelmien valmistumisiin.

Pelastuslaitoksen sisäinen valmiussuunnittelu sekä pelastustoimen yhteistyöalueen laajuisen valmiussuunnittelun johtaminen edellyttää riittävää suunnitteluvoimaa. Aluehallintovirasto kehottaa Varsinais-Suomen hyvinvointialuetta varmistamaan pelastustoimelle tarvittavat henkilöstövoimavarat väestönsuojelun varautumistehtävien suunnitteluun ja toimeenpanoon. Väestönsuojelun varautumisvalmiuden kehittämistä ei voi siirtää myöhemmäksi eivätkä taloudelliset syyt ole hyväksyttävä peruste laiminlyödä väestönsuojelun kyvykkyyksien rakentamista.

5.2 Pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien suunnitelmien yhteensovittaminen

Hyvinvointialueen pelastustoimen viranomaisen huolehtii toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittamisesta huomioiden yhteistoimintatarpeet ja -sopimukset.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Alueellista yhteensovittamista parantamaan käynnistyi vuonna 2024 Varsinais-Suomen alueellinen turvallisuusfoorumi ja tämän alla toimiva ennakkointiryhmä. Tämän tarkoituksena on parantaa hyvinvointialueen, alueen viranomaisten, kolmannen sektorin sekä kuntien ja muiden toimijoiden yhteistyötä ja suunnitelmien yhteensovittamista sekä reagointia.

Ennakkointiryhmä tulee toimimaan asetuksessa vaadittuna alueellisena väestönsuojelun yhteensovittavana ryhmänä.

Väestönsiirtojen suunnitelmien päivittämistä sekä HVA:n sisäistä, että kuntien välistä yhteensovittamista parannettu vuoden 2024 aikana perustamalla alueellisen evakuointisuunnitelmien koordinaatioryhmä. Ryhmä ei korvaa eikä toimi asetusperusteisena VSS yhteensovittamisryhmänä vaan ensisijaisesti toteuttaa ja suunnittelee väestönsiirtoja tuon asetusperusteisen ryhmän ohjauksessa.

Tunnistettu alueellisen järjestösopimisen pohjan tarve. Toistaiseksi alueella käytössä vain sopimuspalokuntien kesken alue- ja palokuntasopimustoiminta, joissa VSS-toiminnasta sovitaan. Muiden kuin VPK-yhdistysten kanssa ei ole vastaavaa sopimuskäytäntöä, pois lukien HVA:n ja Suomen punaisen ristin välinen yhteistoiminta sopimus.

Jotta yhdistyksiä, kuten pelastuskoiria voidaan hyödyntää, tulee toiminta perustua HVA:lla hyväksyttyyn sopimukseen ja korvausmalliin. Sopimuskäytäntö on vasta kehittämisasteella ja näin ollen tätä ei ole huomioitu vielä pelastuslaitoksen palvelutasopäätöksessä eikä investointisuunnitelmissa.

Alueellisesti yhteistoimintaa ei ole harjoiteltu säännöllisesti, mutta vuoden 2024 aikana paikallispuolustusharjoituksessa väestönsuojeluun liittyviä toimintoja ja yhteistyötä on harjoiteltu kattavasti kahdessa eri harjoituksessa. Yhteistoimintaa on harjoiteltu myös AVI vetoisessa valmiusharjoituksessa, vaikkakin sen teemana ei ole ollut väestönsuojeluun liittyvät poikkeusolot. Hyvinvointialue on tunnistanut harjoittelun tarpeen ja tulee toteuttamaan jatkossa vuosittain jonkin poikkeusolojen tai häiriötilanteiden hallintaan liittyvän harjoituksen organisaation laajuisesti.

Toimintaa on harjoiteltu, mutta ei pelastustoimi vetoisesti.

Yhteensovittamista on parannettu ja suunnitelmien toteuttamista koordinoidaan nykyään yhteistoiminnassa muiden kanssa em. kappaleessa mainittuja ryhmiä hyödyntäen. Suunnitelmat ovat kuitenkin vielä vuonna 2024 kehittämisvaiheessa, niin riittävän kattavaa yhteensovittamista ei ole kyetty saavuttamaan.

Varsinais-Suomen alueellisen turvallisuusfoorumin alainen ennakointiryhmä on asetettu väestönsuojelun yhteistyöryhmäksi.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Alueellinen varautuminen perustuu mm. yhteisiin uhka-arvioihin, yhdessä sovittuihin varautumisen tavoitteisiin sekä yhdessä harjoitteluun. Yhteistoiminta edellyttää yhteisiä suunnitteluperusteita sekä ennen kaikkea suunnittelun ja toiminnan yhteensovittamista.

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen pelastustoimella on käytössään suunnitelmien yhteensovittamiseen tarvittavat yhteistyöverkostot. Turvallisuusfoorumi on nopeasti vakiinnuttanut asemansa ja siitä on kyetty muodostamaan osallistujille konkreettista hyötyä oleva toimija. Pelastuslaitoksen johtama ennakointiryhmä täyttää väestönsuojelun varautumisen ja yhteistyön kentässä tähän asti puuttuneen toimeenpanon organisoinnin, johtamisen sekä varsinaisen valmistelutyön.

Pelastustoimi tunnistaa yhteistyön ja yhteensovittamisen tärkeyden, sillä on käytössään tarvittavat työkalut ja yhteensovittamisessa edetään oikealla tavalla. Aluehallintovirasto toteaa yhteensovittamisen ainoana kehitystarpeena nykyisen toiminnan edelleen vakiinnuttamisen ja siihen resurssoinnin turvaamisen.

5.3 Hyvinvointialueen väestönsuojeluorganisaation määrittäminen

Hyvinvointialueen pelastustoimen viranomaisen huolehtii väestönsuojeluorganisaation henkilöstöstä (pää- ja sivutoiminen sekä sopimuspalokuntien henkilöstö), materiaalin ja tilojen määrittämisestä ja varaamista koskevien suunnitelmien laadinnasta ja päivittämisestä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen laajuudella VSS organisaatiota ei ole vielä määritelty ja tehtäviä ei ole tunnistettu, pois lukien väestönsiirtoihin liittyvät vastuualueet. Hyvinvointialue ei ole vielä määritellyt alueellisia johtamisrakenteita, joten

pelastuslaitos nojaa toistaiseksi olemassa oleviin vanhoihin rakenteisiinsa, jotka eivät kuitenkaan täysin palvele enää uudessa organisaatioympäristössä.

HVA:n organisaation määrittely on vielä kesken. Yhteensovittavia työryhmiä on perustettu, mutta laajemmin vastuunjako ei ole toteutettu tai tunnistettu.

Hyvinvointialueen tulee mahdollisimman nopeasti osallistaa eri tulosalueet väestönsuojeluorganisaation muodostamiseen, kriittisen henkilöstön tunnistamiseen ja poikkeus- ja häiriötilanteiden johtamisrakenteen muodostamiseen.

Hyvinvointialueella on yhteistoiminta sopimus SPR:n kanssa. Sopimuspalokuntien kanssa on sopimukset. Hyvinvointialueen sopimuksista vastaa HVA organisaatio eikä pelastuslaitos.

Suojavarusteiden hankinnassa odotetaan SM:n kansallista ohjeistusta ja yhteishankintaa.

Varaviestiverkkoa kehitetään alueellisesti.

Pelastuslaitos kehittää yhteistyössä HVA:n kanssa erilaisia muodostelmia, joita voidaan hyödyntää VSS-toiminnassa.

HVA:lla on käynnissä tilatarpeiden kartoitus ja neliömäärien supistaminen vaikuttaa myös pelastuslaitoksen käytettävissä olevien kiinteistöjen määrään. Lähtökohtaisesti pelastustoimen kiinteistöt ovat VSS-toimintaan käytössä, mutta HVA tasolla kaikkia tiloja ei ole määritelty siten, että se vastaisi todellisuutta.

Kalusto on varattu pelastustoimen käyttöön, mutta näitä ei ole erikseen määritelty VSS käyttöön.

Materiaaleja ei ole määritelty, koska olemassa olevaa materiaalia ei ole. Uuden hankintaan ei ole toistaiseksi saatu riittävää investointirahaa ja HVA:lle VM:ltä antama sopeuttamisvaade haittaa huomattavasti näiden kyvykkyyksien kehittämistä.

Sodanajan suunnitelmat ovat tehty ja osittain päivityksessä. HVA tasolla yhteensovittaminen kesken.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Väestönsuojeluorganisaation mitoittaminen, perustaminen ja harjaannuttaminen ovat keskeisiä perusteita pelastustoimen poikkeusolojen suorituskyvyn varmistamiseksi sekä ihmisten suojaamiseksi. Mitoittaminen (tehtävät, määrä ja laatu) tulee perustua alueelliseen riskiarvioon, sodan ajan uhkien vaikutusten arviointiin pelastustoimelle sekä hyvinvointialueen poikkeusolojen tehtävien tarpeisiin.

Väestönsuojeluorganisaation määrittäminen on tehtävä johdonmukaisessa järjestyksessä osana hyvinvointialueen poikkeusolojen suunnitteluprosessia. Vaikka väestönsuojeluorganisaation määrittäminen on pelastusviranomaisen tehtävä, tarvitaan myös hyvinvointialueen muilta toimijoilta suunnitteluperusteet.

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen pelastusviranomaisilla on perusteet varautua poikkeusolojen väestönsuojelutehtäviin pelastustoimen osalta.

Aluehallintovirasto kannustaa hyvinvointialuetta kartoittamaan kaikkien tulosalueiden poikkeusolojen tarpeet väestönsuojeluorganisaatiolle riskiarvioiden sekä tehtävien kautta. Väestönsuojeluorganisaation tehtävien määrittäminen antaa perusteet henkilöstön varaamiselle ja käytön suunnittelulle sekä materiaalsen valmiuden kehittämiseksi.

5.4 Väestönsuojelutehtäviin tarvittavan henkilöstön, kaluston ja tilojen varaaminen

Hyvinvointialueen pelastustoimen viranomaisten vastuulla on VSS-organisaation henkilöstön ja tilojen varaamisen periaatteet ja päivittämisen aikaväli. Se sisältää oman päätoimisen ja sivutoimisen ja sopimuspalokuntien henkilöstön VAP-varausten ajantasaisuuden sekä omien toimitilojen ja mahdollisten väistötilojen varaamisen.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueelle siirryttäessä koko henkilökunnan sekä sopimuspalokuntien varaukset on uusittava. Vakituisten henkilöstön varauksen on toteutettu vuoden 2024 aikana ja päivitetty vastaamaan uutta organisaatiota – ensihoidon siirtyminen pelastuslaitokselle – vuoden 2025 alussa.

Sopimuspalokuntien varaukset päivitetään seuraavassa vaiheessa, eli vuoden 2025 alussa, joka on jo käynnissä. Haasteena on ollut vanhojen organisaatioiden varausten purkaminen.

Pelastuslaitoksen ATV:t on tehty oman ja sopimuspalokuntien kaluston osalta. HVA:n laajuudella ajoneuvo- ja työkonetarauksista ei ole tietoa, koska pelastuslaitos vastaa vain oman tulosalueensa kalustosta.

Tilavarauksia ei enää tehdä, mutta alueellisesti tilojen käyttöä on yhteensovitettu puolustusvoimien ja kuntien kanssa.

HVA:lta puuttuu vielä sujuvat käytänteet varausten ylläpitämiseksi.

Pelastuslaitos ei ylläpidä tällä hetkellä varautumistehtävien rekisteriä.

Pelastuslaitos ei ole tehnyt henkilövarauksia väestönsuojelutoimintaa varten organisaation ulkopuolisille henkilöille.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Väestönsuojelutehtäviin tulee lähtökohtaisesti varata kaikki jo normaalioloissa pelastustoimeen osallistuva asevelvollinen henkilöstö. Hyvinvointialueen väestönsuojeluorganisaation määrittämisen jälkeen on perusteet ulottaa henkilövaraukset tarvittaessa jo varatun pelastushenkilöstön ulkopuolelle.

Hyvinvointialueen on tunnistettava, että henkilövaraukset on syytä tehdä myös sosiaali- ja terveystoimen asevelvollisille sekä tuki- ja ylläpitohenkilöstölle.

Hyvinvointialueen palvelut on kyettävä tuottamaan myös poikkeusoloissa.

Hyvinvointialueen on suunniteltava toimintamalli kuljetusvälineiden varaamiseksi myös muille, kuin pelastustoimen kuljetusvälineille. Poikkeusoloissa

kuljetusvälineiden tarve ei vähene hyvinvointialueen palvelutuotannossa vaan todennäköisesti lisääntyy.

Varausten ylläpitämisen helpottamiseksi kannattaa harkita muodostettavan henkilöstöhallinnon tuella Pelastuslain mukainen varautumisrekisteri. Rekisterin valmistelussa on hyvä kuulla Puolustusvoimien aluetoimistoa – miten rekisteri tulee muodostaa, jotta sitä voidaan hyödyntää varausten päivitys- ja muutostietojen ilmoittamisessa. Rekisterin perustaminen työllistää, mutta sen ylläpito vähentää jatkossa työtä ja selkeyttää varaustietojen ajantasaisuutta.

5.5 Väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön koulutus

Väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstöllä tulee olla riittävä osaaminen pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien hoitamiseksi. Osaamiseen vaadittavan koulutuksen, perehdytyksen ja osaamisen ylläpidon määrittely ja määrittelyn perusteella suunnitellut toimenpiteet muodostavat VSS-koulutusohjelman.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Länsi-Suomen YTA sopimukseen on määritelty pelastustoimen väestösuojeluun varautumisen osalta, että YTA pelastuslaitoksen määrittelevät yhdessä yhtenevät koulutusprofiilit henkilökunnalleen, sisältäen johto- ja erityishenkilöstön koulutusprofiilit.

Koulutuksia tullaan toteuttamaan yhdessä ja keskitetysti vrt. alueellinen vesisukelluskurssi.

Varsinais-Suomen pelastuslaitoksella ei täten ole omaa VSS-koulutusohjelmaa. Hyvinvointialueelle siirryttäessä pelastuslaitoksen koulutustoiminta lakkautettiin ja keskitettiin hyvinvointialueen koulutusrakenteisiin, joissa pelastustoiminnan koulutuksia ei ole riittävällä laajuudella huomioita.

Johto- ja erityishenkilöstön koulutustaso ei ole riittävä vuonna 2024.

Koulutustoimintaa tulee kehittää em. YTA-sopimuksen pohjalta. Pelastuslaitos pyrkii kohdentamaan henkilötyövoimaa koulutustoiminnan suunnittelua varten.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Organisaation suorituskyvyn tärkein osatekijä on henkilöstön osaaminen.

Koulutusprofiilien määrittäminen sekä koulutus on perusteltua toteuttaa yhteistoiminta-aluekokonaisuutena eikä yksittäisenä hyvinvointialueena. Osaamisen kehittämisen sekä koulutuksen yhdenmukaisuuden näkökulmasta koulutuksen osaamistarpeet, -profiilit sekä opetussuunnitelmat sisältöineen tulisi laatia jopa kansallisesti. Aluehallintovirasto esittää Sisäministeriön pelastusosaston tarkastelevan esitystä.

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen on tarkasteltava koulutuksen tilanne pelastustoimen osalta. Pelastustoimen koulutukseen ei saa aiheutua keskeytystä hyvinvointialueuudistuksesta johtuen. Varsinais-Suomen hyvinvointialueen tulee ensi tilassa varmistaa pelastustoimelle riittävä koulutustoiminta niiltä osin, kuin se hyvinvointialuekohtaisesti on tarkoituksenmukaista.

5.6 Pelastustoiminnan poikkeusoloissa mahdollistavien johtamistilojen ja muiden edellytysten järjestäminen

Pelastustoimen viranomaisten johtamisen edellytykset poikkeusoloissa on varmistettava. Tämä sisältää

- suunnitelman johtamisesta poikkeusoloissa, mukaan lukien suunnitelman päivitys ja suunnitelmaan perehdyttäminen
- johtamis- ja viestintätoiminnoissa tarvittavien toimitilojen, väistötilojen ja suojatilojen määrittämisen ja kunnossapidosta sopimisen
- johtamis- ja viestintätoiminnoissa tarvittavien tietojärjestelmien ja niiden varajärjestelmien määrittelyn ja ylläpidosta sopimisen.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastuslaitoksella on kyky toteuttaa johtaminen suojatiloissa. Pelastuslaitos ei luovuta tietoja poikkeusolojen johtamisjärjestelyistään tarkemmin.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Aluehallintovirasto perehtyy Varsinais-Suomen hyvinvointialueen pelastustoimen poikkeusolojen johtamisen järjestelyihin tietoturvanäkökulmat huomioiden ja antaa suoraan pelastusviranomaisille sekä hyvinvointialueen johdolle arvion tilanteesta ja mahdollisista kehitystarpeista.

5.7 Kuntien kanssa tehtävä varautumisen yhteistyö

Väestönsuojeluun varautumisessa tehdään yhteistyötä kuntien kanssa. Yhteistyö sisältää yhteistoimintarakenteet, toimintamallit ja yhteistyön edellyttämän tiedonkulun. Muuta varautumiseen liittyvää yhteistyötä on esimerkiksi kuntien valmiussuunnittelun tukeminen.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Varsinais-Suomen alueella aloitti vuoden 2024 aikana alueellinen turvallisuusfoorumi. Tämä on keskeinen toimija yhteensovittamisesta sopimisessa kuntien ja viranomaisten välillä. Vaikka foorumin toiminta perustuu vapaaehtoisuuteen, on sen merkitys alueellisesti huomattava.

Turvallisuusfoorumin alaisen ennakkointiryhmän toimesta toteutetaan alueellisen evakuointisuunnittelun yhteensovittamista, luodaan alueen kunnille yhteinen valmiussuunnitelman yleinen osa ja tehostetaan sekä luodaan hyviä käytänteitä kuntien kriisiviestintää varten.

Palvelut ovat vakiintumassa ja vuonna 2025 ryhdytään yhteistyössä AVI:n kanssa toteuttamaan kuntakohtaisia tukikierroksia. Henkilöresurssia käytetään hajautetusti useamman palvelualueen toimesta. Kunnat eivät maksa tuesta.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Pelastustoimen yhteistyö kuntien varautumisessa on yhteiskunnan kriisinkestävyyden yksi keskeinen perusta.

Varsinais-Suomen hyvinvointialue perustaa kuntien tukemistehtävät varautumisen ja väestönsuojelun kokonaisuuksien osalta Varsinais-Suomen turvallisuusfoorumin toiminnalle. Turvallisuusfoorumissa on edustettuna alueen kaikki kunnat, joten kuntien tarpeet sekä esitykset varautumisen kehittämisessä saadaan käsiteltyä yhteisessä "foorumissa".

Lounais-Suomen aluehallintovirasto on asettanut edustajan Varsinais-Suomen turvallisuusfoorumiin sekä sen alaiseen ennakointiryhmään. Aluehallintoviraston näkemys on, että turvallisuusfoorumille on väestönsuojelun varautumiskentässä ehdottoman tärkeä ja merkityksellinen rooli. Foorumi on nopeasti vakiinnuttanut asemaansa ja se on toiminnallaan saavuttanut osallistuvien tahojen arvostuksen – myös aluehallintoviraston arvostuksen.

Aluehallintoviraston arvio väestönsuojelun palveluihin kuuluvien pelastustoimen tehtävien tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

Varsinais-Suomen turvallisuusfoorumin perustaminen sekä Länsi-Suomen yhteistyöalueen pelastustoimen suunnittelun johtaminen ovat edistäneet väestönsuojelun alueellista kokonaisvalmiutta.

Väestönsuojeluorganisaation mitoittaminen, perustaminen ja harjaannuttaminen ovat keskeisiä perusteita pelastustoimen poikkeusolojen suorituskyvyn varmistamiseksi sekä ihmisten suojaamiseksi. Mitoittaminen (tehtävät, määrä ja laatu) tulee perustua alueelliseen riskiarvioon, sodan ajan uhkien vaikutusten arviointiin pelastustoimelle sekä hyvinvointialueen poikkeusolojen tehtävien tarpeisiin.

Väestönsuojeluorganisaation määrittäminen on tehtävä johdonmukaisessa järjestyksessä osana hyvinvointialueen poikkeusolojen suunnitteluprosessia. Vaikka väestönsuojeluorganisaation määrittäminen on pelastusviranomaisen tehtävä, tarvitaan myös hyvinvointialueen muilta toimijoilta suunnitteluperusteet.

Aluehallintovirasto kehottaa Varsinais-Suomen hyvinvointialuetta varmistamaan pelastustoimelle tarvittavat henkilöstövoimavarat väestönsuojelun varautumistehtävien suunnitteluun ja toimeenpanoon. Väestönsuojelun varautumisvalmiuden kehittämistä ei voi siirtää myöhemmäksi eivätkä taloudelliset syyt ole hyväksyttävä peruste laiminlyödä väestönsuojelun kyvykkyyksien rakentamista.

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen tulee ensitilassa varmistaa pelastustoimelle riittävä koulutustoiminta niiltä osin, kuin se hyvinvointialuekohtaisesti on tarkoituksenmukaista.

6 Pelastustoimen palvelujen laatu ja sen kehittämistarve

6.1 Valtioneuvoston laadukkaan pelastustoimen järjestämiselle vahvistamien valtakunnallisten tavoitteiden toteutuminen hyvinvointialueella

6.1.1 Tavoite 1: Pelastustoimen palvelutaso toteutuu yhdenvertaisesti ja laadukkaasti sekä valtakunnallisesti että alueellisesti

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Palveluverkon suunnittelu tehty voimassa olevien valtakunnallisten ohjeiden mukaisesti, jolla saatu hyvä kattavuus ja yhdenvertainen palvelutaso, toiminnan vaikuttavuuden seuranta, sekä tietojohdantamisen hyödyntäminen edesauttavat palvelutason toteuttamisessa.

6.1.2 Tavoite 2: Pelastustoimen henkilöstöresurssit ovat riittävät ja henkilöstö on osaavaa ja hyvinvoivaa

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Asiakaslähtöiset palvelut, ammattilaisten arvostama työpaikka ja ala, jossa henkilöstön saatavuus on varmistettu osaavalla henkilöstöllä koulutusten kautta, Yhteisöllinen toiminta ja arvostettu brändi. Palvelutasopäätöksessä kehittämissuunnitelma vastaa riittäviä henkilöstöresursseja kasvavassa ja kehittyvässä toimintaympäristössä.

6.1.3 Tavoite 3: Pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisy on järjestetty riskiperusteisesti, yhdenmukaisesti ja vaikuttavasti

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Palvelut ovat asiakaslähtöisiä ja vaikuttavia, hyödyntäen ja tehostaen digipalveluita ja tukiprosesseja. Alustavaa työtä on tehty riskianalyysin laajemman hyödyntämisen osalta, jotta saataisiin enemmän vaikuttavuutta toimintaan.

6.1.4 Tavoite 4: Pelastustoimella on välitön kyky toimia suunnitellusti kaikissa turvallisuustilanteissa, ja se säilyy turvallisuuden lähipalveluna

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastustoimella on lakisääteinen velvollisuus tuottaa valmiussuunnitelma, joka määrittelee toiminnan jatkuvuudenturvaamisen kaikissa olosuhteissa. Henkilöstön riittävyys on suunniteltu myös poikkeusoloihin, henkilöstövarauksien avulla. Palveluverkko rakennetaan asiakaslähtöiseksi ja vaikuttavaksi.

6.1.5 Tavoite 5: Pelastustoimen alueellinen ja valtakunnallinen valmius sekä varautuminen mahdollistavat väestön suojaamisen kaikissa olosuhteissa

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastustoimella on lakisääteinen velvollisuus varautua väestönsuojeluun, joka määrittelee toiminnan suunnittelun alueellisesti, vastaamaan väestönsuojelutoiminnan tarpeita.

6.1.6 Tavoite 6: Pelastustoimen kansainvälinen toiminta on aktiivista, suunnitelmallista ja kytkeytyy pelastustoimen kansallisiin rakenteisiin

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastustoimen kansainvälinen toiminta on huomioitu mm. Länsi- Suomen YT alueen yhteistyösopimuksessa ja HNS-kyvykkyyksien kehittämisessä. Palvelutasopäätöksessä kansainvälinen toiminta on huomioitu.

6.1.7 Tavoite 7: Pelastustoimen palveluiden ja tehtävien valtakunnallinen suunnittelu, toteutus ja kehittäminen perustuvat tiedolla johtamiseen ja yhtenäiseen tiedonhallintaan

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Palveluita on kehitetty tietojohdamisen pohjalta, mutta valtakunnallinen ohjaus ei ole vielä riittävällä tasolla. Palvelutasopäätöksen mukaan tietojohdamisen roolia tulee lisätä ratkaisuja tehtäessä.

6.1.8 Tavoite 8: Pelastustoimen investoinnit tukevat palvelutuotannon vaikuttavuutta

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Investoinneissa painotettu vaikuttavuuden, toimintakyvyn säilyttämisen ja tehokkuuden lisäämistä.

6.1.9 Tavoite 9: Pelastustoimen hallinto- ja ohjausjärjestelmä on selkeä

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Organisaatiomuutoksen kautta rakennettu selkeämpi ja toimivampi hallinnollinen rakenne.

6.2 Sisäministeriön ja hyvinvointialueen neuvotteluissa sovittujen suositusten toteutuminen hyvinvointialueella

Sisäministeriö on asettanut vuosille 2023–2026 seuraavat tavoitteet:

1. Alueen on jatkettava toiminnan uudistamista.
2. Onnettomuuksien määrää tulee vähentää tehokkaasti ja tulipalojen määrä tulee puolittaa vuoteen 2030 mennessä. Hyvinvointialueiden tulee onnettomuuksien ehkäisytyössä kiinnittää huomiota laadun ja vaikuttavuuden vahvistamiseen.

3. Hyvinvointialueiden tulee parantaa toimintavalmiutta alueella toimintaympäristön riskejä vastaavalle tasolle.
4. Hyvinvointialueiden pelastustoimien tulee varmistaa, että väestönsuojeluun varautumisen kohdennetut resurssit ja osaaminen ovat riittävät ja suuntautuvat lakisääteisten tehtävien toteuttamiseen.
5. työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen.

Taulukko 6 Tulipalojen määrässä tapahtunut muutos suhteessa asetettuun tavoitteeseen. Mukana kaikki tulipalot hyvinvointialueittain.

Alue	Verrokkiarvo (=2022)	Tavoitetaso 2030	2023 (kpl)	2023 tasaisen vauhdin tavoitteesta %	2024 (kpl)	2024 tasaisen vauhdin tavoitteesta %
Etelä-Karjala	320	160	307	102 %	295	105 %
Etelä-Pohjanmaa	563	282	512	97 %	592	120 %
Etelä-Savo	334	167	336	107 %	358	122 %
Helsinki	890	445	910	109 %	793	102 %
Itä-Uusimaa	283	142	316	119 %	209	84 %
Kainuu	197	99	167	90 %	199	115 %
Kanta-Häme	374	187	422	120 %	417	127 %
Keski- Pohjanmaa*	171	86	152	95 %	189	126 %
Keski-Suomi	523	262	559	114 %	592	129 %
Keski-Uusimaa	844	422	854	108 %	805	109 %
Kymenlaakso	477	239	464	104 %	429	103 %
Lappi	617	309	636	110 %	640	119 %
Länsi-Uusimaa	824	412	883	114 %	809	112 %
Pirkanmaa	1036	518	1009	104 %	976	108 %
Pohjanmaa*	424	212	347	87 %	329	89 %
Pohjois-Karjala	369	185	392	113 %	460	142 %
Pohjois- Pohjanmaa	853	427	862	108 %	902	121 %
Pohjois-Savo	570	285	525	98 %	662	133 %
Päijät-Häme	496	248	515	111 %	529	122 %
Satakunta	691	346	584	90 %	603	100 %
Varsinais-Suomi	1083	542	1209	119 %	1088	115 %
Yhteensä	11939	5970	11961	107 %	11876	114 %
*Kruunupyy, Luoto, Pietarsaari laskettu Pohjanmaan verrokkiarvoon						

6.2.1 Alueen on jatkettava toiminnan uudistamista

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastuspalveluiden tulosalueen uudistetun organisaation toiminta käynnistyi vuoden 2024 alussa. Sopimuspalokuntien alue- ja palokuntasopimukset päivitettiin vuoden 2024 aikana.

6.2.2 Onnettomuuksien määrää tulee vähentää tehokkaasti ja tulipalojen määrä tulee puolittaa vuoteen 2030 mennessä. Hyvinvointialueiden tulee onnettomuuksien ehkäisytyössä kiinnittää huomiota laadun ja vaikuttavuuden vahvistamiseen

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hallitusohjelmaan kirjattu tavoite puolittaa tulipalojen määrä vuoteen 2030 mennessä on kunnianhimoinen ja tärkeä, mutta sen saavuttaminen vaatii laajaa yhteistyötä. Pelastuslaitos ei voi yksin hoitaa tätä haastetta, vaan se tarvitsee tuekseen kaikki hyvinvointialueen toimijat ja asukkaat. Väestön ikääntyessä ja kotona asumisen lisääntyessä tulipalojen riski kasvaa. Kun toimintakyky heikkenee, myös tulipalojen vaara kasvaa, ja monet vanhukset jäävät usein yksin. Onnettomuuksien ehkäisy on tässä vaiheessa elintärkeää, ja avainasemassa ovat kaikki ne, jotka vierailevat vanhusten kodeissa: omaiset, hyvinvointialueen työntekijät ja kaikki ne, jotka ovat tekemisissä kotona asuvien ikäihmisten kanssa. Pelastuslaitos voi lisätä turvallisuusviestintää ja kouluttaa vanhusten luona käyviä työntekijöitä, jotta he osaisivat tunnistaa kodin turvallisuuspuutteet ja ennaltaehkäistä onnettomuuksia. Tällainen ennakoiva toiminta on olennaista, sillä vaikka pelastuslaitoksen valmius on hyvä ja se kykenee rajoittamaan tulipalojen vahinkoja, sen rooli on enimmäkseen jälkikäteistä.

Määräaikaisten palotarkastusten määrää pystyttiin lisäämään 45 % (615 kpl) edelliseen vuoteen verrattuna. Lisäksi Varsinais-Suomen hyvinvointialueella toimii Suomen ainoa täysipäiväinen palontutkija. Tavoitteena on jalkauttaa palontutkijalta saatuja tietoja sekä operatiiviseen että valvontatyöhön aiempaa vahvemmin.

6.2.3 Hyvinvointialueiden tulee parantaa toimintavalmiutta alueella toimintaympäristön riskejä vastaavalle tasolle

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Riskit on tunnistettu ja resurssien määrää tulisi nostaa. Palvelutasopäätökseen on kirjattu henkilöstön lisäyksen tarpeet ja palveluverkon laajenemisen suunnitelma. Suunnitelmat ovat olemassa, mutta toteutus vaatii talouden parantumista.

Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika on parantunut toista vuotta peräkkäin. Vuonna 2024 I-riskiluokassa on saavutettu tavoiteajassa 75 % tehtävistä, kun vuosien 2019–2023 keskiarvo on ollut 66 %.

Vuoden 2025 talousarvioesitys ja käyttösuunnitelmat eivät mahdollista palvelutason parantamiseen tähtääviä muutoksia kyseisenä vuonna.

6.2.4 Hyvinvointialueiden pelastustoimien tulee varmistaa, että väestönsuojeluun varautumiseen kohdennetut resurssit ja osaaminen ovat riittävät ja suuntautuvat lakisääteisten tehtävien toteuttamiseen

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Henkilöstöresurssit perustuvat pelastuslaitoksen henkilöstösuunnitelmaan ja palvelutasopäätökseen. Osaaminen ja sen hallinta on keskitetty hyvinvointialueelle. Pelastuslaitos toteuttaa ja ylläpitää varautumisen koulutussuunnitelmaa, joka yhteensovitetaan YTA-sopimusperusteisesti Satakunnan ja Pohjanmaan pelastuslaitosten kanssa.

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen pelastustoimen väestönsuojeluun varautumiseen kohdennetut resurssit ylittävät kansallisen keskiarvon.

6.2.5 Hyvinvointialueiden tulee kiinnittää erityistä huomiota pelastusalan työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

On tehty työhyvinvointi kyselyiden perusteella muutoksia. Hankkeita käynnissä työturvallisuuden parantamiseksi.

Varsinais-Suomen hyvinvointialueella oli vuonna 2024 strateginen hanke pelastustoimen henkilöstön riittävyyden turvaamiseksi. Hanke jakautui viiteen alaprojektiin, joissa käsiteltiin muun muassa kokemuksen johtamista ja osaamisen kehittämistä.

Aluehallintoviraston arvio hyvinvointialueen selvityksessä määrittämästä pelastustoimen palvelujen laadusta sekä kehittämistarpeesta:

Hyvinvointialue on tunnistanut ja ottanut huomioon toiminnan suunnittelussa valtioneuvoston laadukkaan pelastustoimen järjestämiselle vahvistamat valtakunnallisten tavoitteet.

Toimintaympäristön muutokset sekä rahoituksen niukkuus haastavat palvelutuotantoa. Hyvinvointialueen antaman tiedon mukaan vuoden 2025 talousarvioesitys ja käyttösuunnitelmat eivät mahdollista palvelutason parantamiseen tähtääviä muutoksia kyseisenä vuonna. Huomattakoon, että aluehallintoviraston korjausmääräys koskien toimintavalmiusaikoja osassa Turun ja Raision I-riskiruutuja edellyttää korjaavia toimenpiteitä vuoden 2025 aikana.

Määräaikaisten palotarkastusten määrää on saatu lisättyä. Tulipalojen puolittamisen tavoitteen toteuttaminen on tunnistettu ja sen toteuttamiseksi on ryhdytty toimenpiteisiin. Samalla se on tunnistettu erittäin haastavaksi tavoitteeksi, jota pelastustoimi ei yksinään pysty toteuttamaan.

7 Pelastustoimen investointien tarve ja vaikutukset

7.1 Investointien tarve

Hyvinvointialueen tulee valita pelastustoimen osasuunnitelmaan pelastustoimen järjestämisen kannalta tärkeimmät investoinnit sekä niitä vastaavat sopimukset. Aluehallintoviraston tehtävänä on arvioida pelastustoimen investointien tarvetta. Arviossa on kiinnitettävä huomiota siihen, että investoinnit ovat riskejä vastaavan palvelutason edellyttämiä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Rahoituksen kehittyminen Varsinais-Suomen osalta on oikean suuntainen. Turunseudun kehittyminen näkyy rahoituslaskelmassa. Kasvuvauhti on kuitenkin kova ja AVI:n esiin nostamat valmiusaikapuuteet edellyttävät kahden uuden pelastusaseman perustamista. Tarkkaa näkemystä siitä, että korreloiko laskennallisen rahoituksen kasvu riittävästä palvelutarpeen kehittymistä ei alueella ole.

Kiinteistöt:

Turun keskuspaloaseman peruskorjaukselle esitetty 30 Me investointi esitetään muutettavaksi seuraavasti:

- Nykyinen keskuspaloasema korvataan 4 pienemmällä ja tilatehokkaammalla toimitilalla vuosien 2027–2032 aikana.

Keskuspaloasema on teknisen käyttöikänsä päässä ja kiinteistön nykyinen omistaja ei ole halukas sitoutumaan kiinteistön kehittämiseen. Keskuspaloasema ja siihen liittyvä suorituskyky on suunniteltu korvattavaksi 4 pienemmällä pelastus- ja ensihoitoasemalla, jotka sijoittuvat riskianalyysin mukaisesti Turun seudulle. Uusilla toimitilainvestoinneilla varmennetaan nykyinen palvelutaso ja siihen liittyvä suorituskyky nopeasti kasvavalla Turun seudulla.

Laitteet ja kalusto:

- Esitettävä investointitaso pysyy samana, mutta tehdään nimikkeellisiä muutoksia riski- ja toimintaympäristöanalyysiin perustuen.

Pelastuslaitoksen raskaan ajoneuvokaluston keski-ikä on korkea ja esim. yli 25 v vanhojen pelastusyksiköiden ja säiliöautojen määrä on tällä hetkellä 35 kpl. Tämä määrä ylittää merkittävästi palvelutasopäätöksen tavoitteellisen 25 vuoden poistoiän.

YTA-alueen osalta on käynnistetty yhteistyö myös kaluston ja laitteistohankintojen osalta. Alustavissa keskusteluissa on tunnistettu mm. kalustollisia yhteistyön mahdollisuuksia merellisessä toiminnassa ja CBRN-toiminnassa. Mutta vielä ei ole muodostunut tarkempaa kokonaiskuvaa tai näkemystä yhteisesti käytettävistä laitteista ja kalustosta.

Aluehallintoviraston arvio investointien tarpeesta

Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan esitetyt investoinnit ovat tarpeellisia ja kaluston osalta pääosin korvausinvestointeja. Investointien suunnittelun pohjana on vuosille 2026–2029 tehty hankintasuunnitelma. Suunnitelmaa on jossain

määrin päivitetty ja siihen on tehty muutoksia muun muassa aluehallintoviraston korjausmääräyksestä johtuen. Korjausmääräys koskee toimintavalmiusaikapuuotteita osassa Turun ja Raision I-riskiluokan ruutuja.

7.2 Investointien vaikutukset

Hyvinvointialueen tulee osasuunnitelmassa arvioida investointien vaikutuksia pelastustoimen palvelujen yhdenvertaiseen saatavuuteen, laatuun ja kustannusvaikuttavuuteen. Aluehallintoviraston tehtävänä on arvioida investointien vaikutuksia.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Vuoden 2024 pelastustoimen investoinnit ovat osittain edenneet suunnitellusti, ja erityisesti raskaankaluston hankinnat ovat toteutuneet merkittävässä määrin. Uuden kaluston käyttöönotolla on pyritty parantamaan pelastustoimen toiminnallista suorituskykyä sekä vahvistamaan operatiivisten tehtävien tehokkuutta. Nämä toimet tukevat tuottavuuden kasvua vähentämällä kaluston vikaantumisriskiä, lyhentämällä huoltokatkoja ja pienentämällä pitkän aikavälin ylläpitokustannuksia.

Lisäksi investointeihin on sisällytetty huolto- ja ylläpitoresurssien kehittämistä, mikä edistää kaluston käytettävyyttä ja operatiivista valmiutta. Kokonaisuutena nämä toimenpiteet luovat edellytyksiä resurssien kustannustehokkaammalle hyödyntämiselle ja toiminnan sujuvuudelle.

On kuitenkin todettava, että hankintaprosessien monimutkaisuus, epämääräisyys ja hitaus muodostavat merkittävän rajoitteen investointien täysimääräiselle toteutumiselle ja siten myös tuottavuuden kasvupotentiaalille. Investointilupien ja hankintaprosessien kesto ja hallinnolliset vaatimukset voivat viivästyttää hankintoja, mikä osaltaan hidastaa merkittävästi suunniteltujen hyötyjen realisoitumista.

Aluehallintoviraston arvio investointien vaikutuksista

Hyvinvointialueen suunnittelemat ja esittämät investointitarpeet ovat aluehallintoviraston arvion mukaan perusteltuja. Palvelutason saattamiseksi säädösten edellyttämälle tasolle ja sen kehittämiseen on olemassa tahtotila, mutta taloudelliset resurssit eivät kaikilta osin tue sitä.

Investoinnit tulee jatkossakin suunnitella ja toteuttaa riskiperusteisesti. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon myös aluehallintoviraston ja tulevan lupa- ja valvontaviraston mahdollisesti antamat korjausmääräykset.

Aluehallintoviraston arvio investointien tarpeesta ja vaikutuksista:

Hyvinvointialue on kartoittanut kattavasti ja perustellen investointitarpeensa ja ne on pääsääntöisesti perusteltu riskiperusteisesti. Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan esitetyt investoinnit ovat tarpeellisia ja tukevat palveluntuotantoa. Osa investoinneista on välttämättömiä palvelutason saattamiseksi säädösten edellyttämälle tasolla.

Suurin muutos edelliseen kauteen on Turun alueen päätoimisia paloasemia koskeva uudisrakennussuunnitelma. Suunnittelussa on ollut uutta ajattelua ja toteutuessaan hanke parantaa Turun ja Raision alueen pelastustoiminnan valmiuksia merkittävästi.

Taloustilanne vaikuttaa investointimahdollisuuksiin. Aluehallintovirasto seuraa edelleen huolestuneena kaluston ikääntymistä. Palveluiden mitoitus, mukaan lukien kaluston tarve, tulee perustua riskianalyysiin.

Aluehallintovirasto pitää hyvänä, että yhteistyöalueen yhteisiä hankintoja on kartoitettu.

9 Lähteet ja arvioinnissa käytetty tausta-aineisto

[Pelastuslaitosten palontutkinnan käsikirja \(2014\), Suomen Kuntaliitto.](#)

Pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilasto PRONTO.

[Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje, sisäasiainministeriön julkaisu 21/2012.](#)

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätös 2024–2025

Lounais-Suomen aluehallintovirasto

Turku

2025